

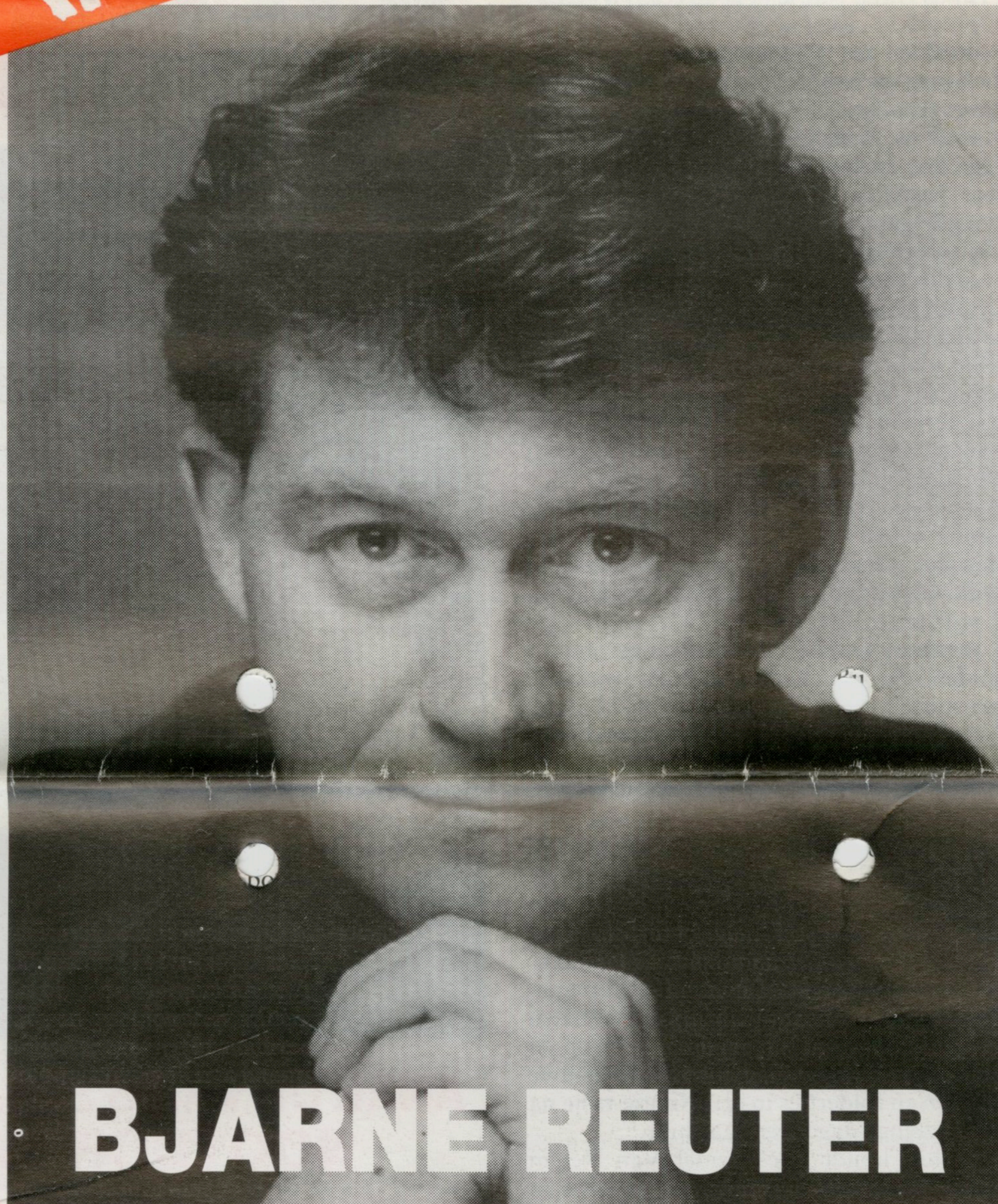
DE LEMNISCAATKRANT

Hardop lezen

Voor je ligt een krant om hardop te lezen. Dat klinkt misschien wat raar, maar wij weten inmiddels uit ervaring dat sommige teksten anders absoluut onbegrijpelijk zijn. Onbegrijpelijk, maar wel leuk. Want dat Limburgers niet gewoon Nederlands met een zachte g spreken, hebben we inmiddels wel ontdekt. En met alleen een mooie rollende r kom je er in het Gooi ook niet. Denk je dat het allemaal wel meevalt? Waag je dan snel aan het Groot Examen Nederlandse Taal dat je eveneens in de bijlage aantreft. Wij zijn benieuwd naar jullie taalkennis.

Bonnen weer in de krant

Op verzoek van veel clubleden hebben we op een gegeven moment de reductiebonnen op de wikkel gezet en niet in de krant. We hebben echter van De Vereeniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels te horen gekregen dat we de bonnen weer in de krant moeten plaatsen. Het spijt ons, maar het is niet anders!

BJARNE REUTER

EEN BOEK IS ALTIJD RIJKER DAN EEN FILM

Bij de première van de film *De jongens van St. Petri* kreeg de scenarioschrijver van de film, Bjarne Reuter, het eerste exemplaar van de Nederlandse vertaling van het boek overhandigd met de woorden: 'de film was prachtig, maar nooit zo mooi als het boek'. Later kwam Bjarne Reuter op die uitspraak terug. 'Ja', zei hij. 'Hoe mooi een film ook is gemaakt, je fantasie is altijd vele malen rijker. Het is mogelijk om in een boek te laten zien wat er zich binnenin mensen afspeelt. In het boek bijvoorbeeld komt minder duidelijk naar voren of de vriendin van Gunnar, op wie Lars verliefd is, serieus op Lars' verliefdheid ingaat.' In de film is dat allemaal duidelijk. Praterend over de verschillende personen uit *De jongens van St. Petri* zegt Bjarne Reuter: 'Voor mij is Otto de held van het boek. Hij strijdt met zijn hart, niet met zijn hoofd!' Otto is inderdaad iemand waar je warm voor loopt; iemand die je raakt. Voor hem

betekent de oorlog iets totaal anders dan voor de andere leden van de groep die uit de betere milieu's komen. 'Dat was ook echt zo in de verzetsgroep die model stond voor dit boek' vertelt Bjarne Reuter. 'En het was ook zo dat het de jongeren waren die het verzet in Denemarken zijn begonnen. Het was zelfs zo dat de jongens toen in Denemarken door hun landgenoten zijn verraden aan de Duitsers. Dat staat echter niet in het boek.' Het mooie van het boek is overigens dat er niemand met de vinger wordt nagewezen. De film is in Scandinavië een groot succes geworden, zeker in Denemarken. En het boek is nu al bezig in Nederland een succes te worden, en met recht!

DE KRANT VAN DE LEMNISCAAT CLUB MET O.A.

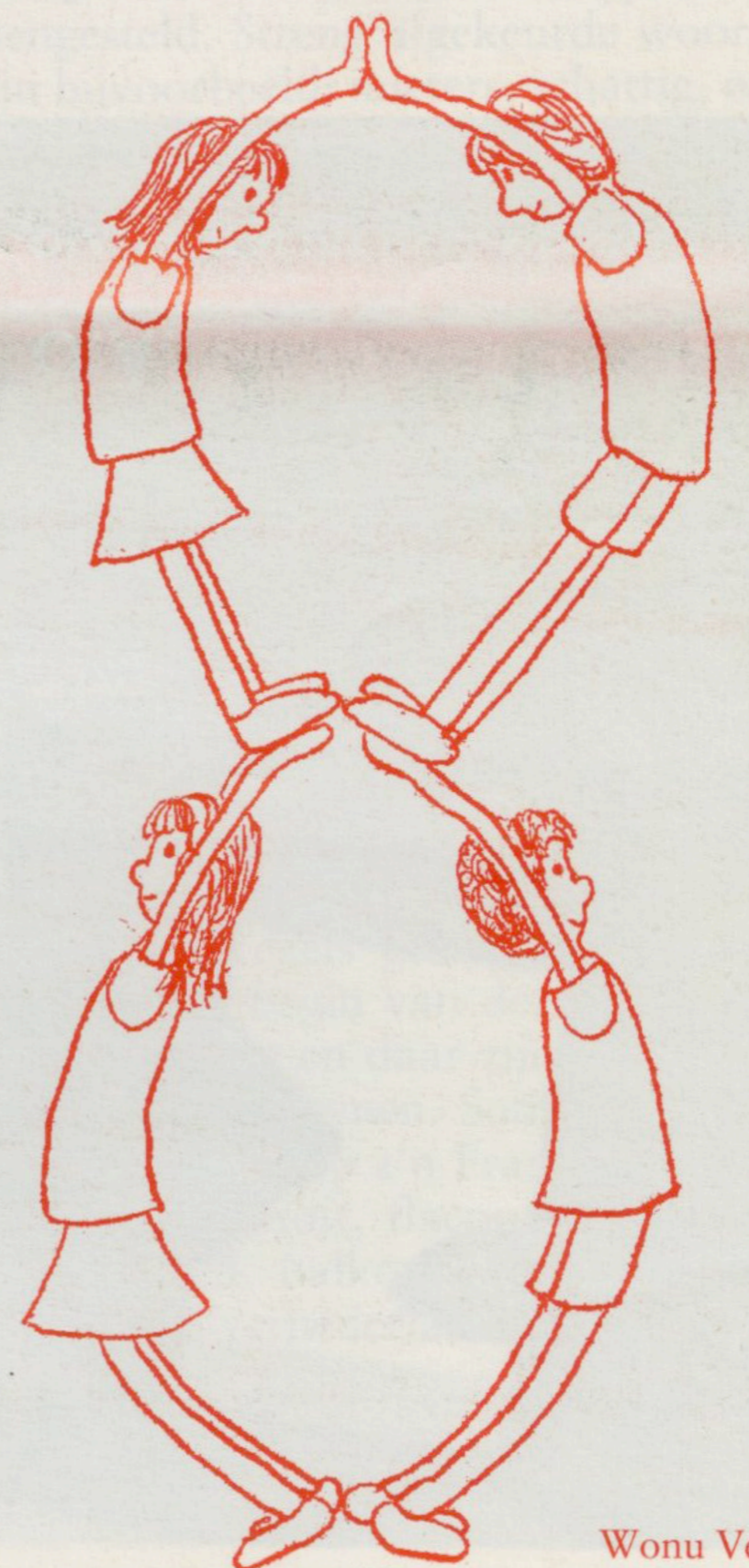
- DIALECTEN UIT HEEL NEDERLAND
- EEN INTERVIEW MET JULES DEELDER, DICHTER EN ROTTERDAMMER
- EEN GESPREK MET BJARNE REUTER
- EEN VOORPROEFJE VAN HET NIEUWE BOEK VAN GIJS WANDERS
- EEN DAGJE BIJ LANKAMP & BRINKMAN

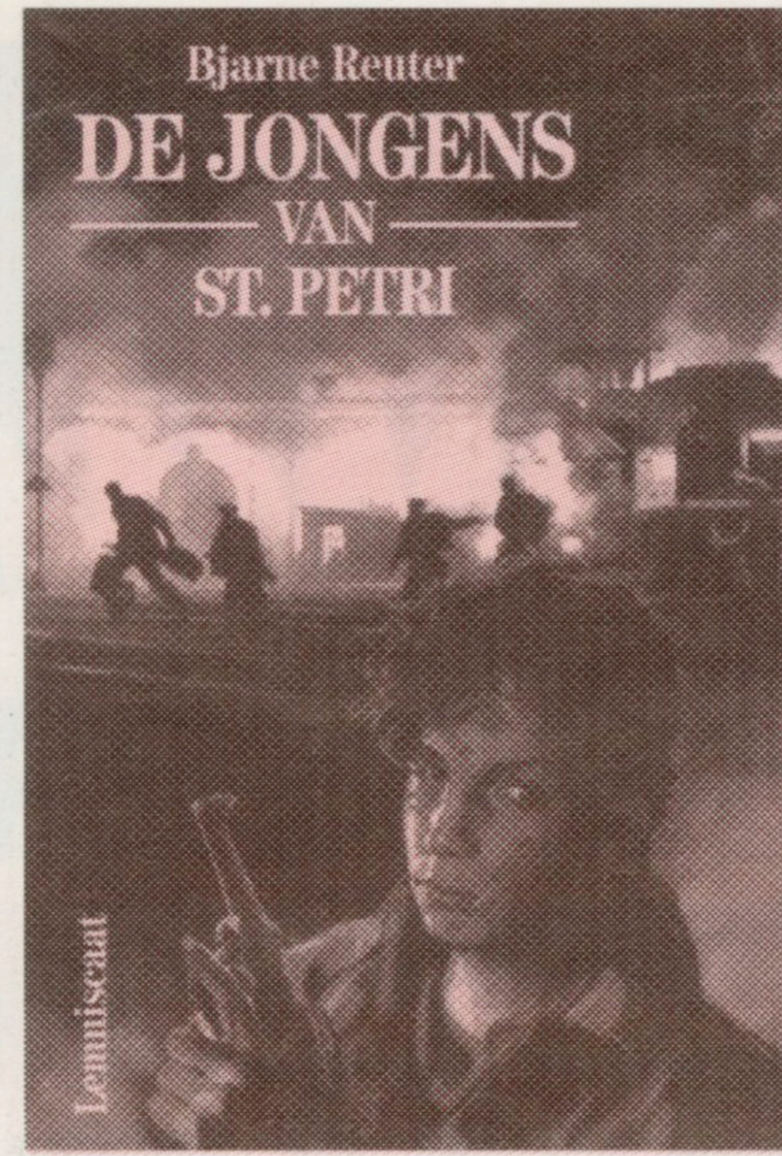
Nieuwe column

Vanaf deze krant vind je elke keer een vaste column over 'de makers van de Lemniscaatkrant'. In deze column zullen we stap voor stap bespreken wat er allemaal moet gebeuren voor de krant bij jou thuis op de mat valt. Deze keer: 'de redactievergadering'.

Kritiek

We hebben het wel geweten, dat we jullie ocriepen tot meer kritiek. We hebben heel wat slapende honden wakker gemaakt. Gelukkig kregen we ook wat ontrechte kritiek, zoals over de spelling van het woord 'reddingmaatschappij'. Zonder 's' dus. En de stevige kritiek van Wim Durang over de hoofdletters in 'Open Haven Museum' hebben we ook naast ons neergelegd. De naam van het museum is nu eenmaal met hoofdletters, dus wie zijn wij om dat anders te gaan schrijven, hoe prachtig je motivatie daarvoor ook was. Toch willen wij iedereen bedanken voor de kritische opmerkingen. Wij leren er veel van en het doet ons goed te merken dat jullie de krant blijkbaar zeer uitgebreid lezen. Dus: heb je kritiek, laat het ons horen!

De film en het boek

Op zaterdag 17 oktober j.l. werd in de Meervaart in Amsterdam tijdens het Cinekidfestival *De jongens van St. Petri* vertoond, een Deense film naar het gelijknamige boek van Bjarne Reuter, dat onlangs bij Lemniscaat verschenen is en waarvan een fragment in de vorige krant stond.

De film speelt in Denemarken tijdens de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog en vertelt het verhaal van het klungelige begin van het verzet. De hoofdperson, Lars Balstrup, wordt in het begin van de film opgenomen in het groepje waarvan zijn broer de leiding heeft. Hiervoor moet hij eerst een beproeving doorstaan, die ook in het boek beschreven staat, maar in de film veel grappiger overkomt. Deze kleine verzetsgroep probeert door petten van Duitse officieren te stelen en door het opplakken van anti-nazi pamfletten het de Duitsers moeilijk te maken. Naast deze acties speelt in de film, meer dan in het boek, de relatie tussen Lars' broer en Irene een rol en maak je als kijker mee hoe Irene verliefd wordt op Lars en hoe zij elkaar in het geheim ontmoeten.

Wanneer Otto bij het 'verzet' komt, veranderen de onschuldige pesterijen, want Otto is in het bezit van een pistool en kan aan nog meer wapens komen. Langzamerhand veranderen de acties die het groepje onderneemt en de spanning neemt toe als ze besluiten een bevoorradings trein op te blazen...

De jongens van St. Petri is geen film, die in de gewone bioscopen vertoond zal worden, maar misschien komt hij wel in andere filmhuizen in Nederland. En als de film bij jou in de buurt draait, is het zeker de moeite waard om hem te gaan bekijken, want ook al heb je het boek al gelezen, de film geeft een schitterend beeld van Denemarken tijdens de oorlogsjaren.

Niet zomaar een vrolijke film, maar wel één die je, als je de kans krijgt, absoluut gezien moet hebben!

Joukje

Kinderen als boekverkopers in Breda

Daar stonden we dan, de laatste dag van de Kinderboekenweek, op het station in Breda. Wachtend op de mensen van boekhandel Van Reijen die ons zouden ophalen.

Na een gezellige rit door Breda kwamen we in de boekhandel terecht.

De boekhandel had tijdens de kinderboekenweek kinderen van twee basisscholen uit Breda gevraagd om te helpen met het verkopen van kinderboeken. Elke dag kwamen na school twee kinderen helpen met verkopen, vandaag hadden Astrid (12) en Anne-Marie (11) de eer.

Op onze vraag of ze het druk hadden antwoordden ze: 'Ja, we zijn nu al twee uur bezig en we hebben ongeveer twintig boeken verkocht.'

Astrid en Anne-Marie kregen eerst uitgelegd hoe de kassa werkte en hoe je boeken kon bestellen en hielpen daarna de klanten. Ze gaven de klanten advies en rekenden af op hun eigen lawaaiige kassa. Het was niet moeilijk om advies te geven, want de meeste kinderen hadden thuis hun lijstje al gemaakt.

Elke klant die voor f 19,50 of meer aan kinderboeken had gekocht kreeg het Kinderboekenweekgeschenk: Het raadsel van de regenboog van Jacques Vriens in een leuk Nijntje-tasje cadeau.

Astrid en Anne-Marie hadden nog nooit eerder in een boekhandel gewerkt, ze vonden het werk wel heel erg leuk, maar ze willen er later niet hun beroep van maken.

Langzaam druppelden er kinderen en hun ouders de boekhandel binnen voor de prijsuitreiking van de door boekhandel Van Reijen georganiseerde tekenwedstrijd met als onderwerp: Land in zicht.

In haar toespraak heette mevrouw M. V.d. Laken van de boekhandel ons (redactieleden van de Lemniscaatkrant) hartelijk welkom en maakte reclame voor de krant. Na de prijsuitreiking en het maken van een paar foto's verlieten de winnaars met hun gewonnen boek onder applaus de winkel. Nadat we door Astrid en Anne-Marie geholpen werden met boeken kopen, werden we door mevrouw V.d. Laken weer op de trein gezet en gingen we met onze nieuwe boeken en foldertjes in een Nijntje-tasje na een gezellige dag weer naar huis.

Hopelijk houdt boekhandel Van Reijen volgend jaar weer zo'n geslaagde actie in de Kinderboekenweek.

Ceciel en Irma

Poëziewedstrijd

In 1993 zal voor de vierde keer om de Mariëndaalprijs worden gestreden. Voorheen ging het om een poëziewedstrijd waaraan alleen door de Vlaamse jeugd kon worden deelgenomen; dit jaar staat de wedstrijd voor het eerst ook open voor Nederlandse schoolgaande jongeren. De ingezonden gedichten zullen o.a. worden beoordeeld door een aantal bekende Vlaamse jeugdauteurs.

Het reglement luidt als volgt:
- Stuur max. twee gedichten, in vijfvoud, met schuilnaam en geboortedatum vóór 10 januari 1993 op naar:
Literaire culturele kring Apollo
Papenbroekstraat 217
3290 Diest
België
tel.: 0932-13.333994 (vanuit Nederland)

- Doe in een enveloppe een briefje met daarop je naam, adres en geboortedatum en plak hem dicht. Zet op de buitenkant van de envelop je schuilnaam en stuur de gesloten envelop mee met je inzending.
- De ingezonden gedichten worden in drie leeftijdscategorieën ingedeeld: cat. A: geboren tussen 1 jan. 1980 en 31 dec. 1982
cat. B: geboren tussen 1 jan. 1977 en 31 dec. 1979
cat. C: geboren tussen 1 jan. 1974 en 31 dec. 1976
- De prijsuitreiking heeft plaats op zondag 14 maart 1993 om 14.00 uur tijdens een literair café in het cultuurcentrum in het Diests beginhof. Prijzen worden niet nagestuurd.

ANKE DE VRIES SLAAT EERSTE PAAL VAN NOOTDORPSE BIBLIOTHEEK

Chantal Labordus heeft een verslagje geschreven over Anke de Vries die bij haar op school is geweest en die daarna de eerste paal heeft geslagen voor de nieuwe bibliotheek in Nootdorp.

Op donderdagmiddag 27 augustus heeft Anke de Vries bij ons in Nootdorp de eerste paal geslagen van onze nieuwe bibliotheek, ze werd daarbij geholpen door de schrijver Karel Eykman. Allebei kregen ze een mooie witte helm op en een witte oliejas aan. Last van oliespatten hadden ze niet, want ze moesten met touwen aan de heistelling trekken, die meer dan honderd jaar oud was.

Je kon aan Anke de Vries zien dat ze het heel leuk vond, ik heb nog met haar gesproken en toen vertelde ze dat ze een leuke middag had gehad. Ze had wel vaker een bibliotheek geopend, maar een eerste paal had ze nog nooit gedaan.

Op school vond ze het ook erg leuk. Ze vertelde over bijna alle boeken die ze geschreven heeft en dat ze al 20 jaar bezig is. De vleugels van Wouter Pannekoek was haar eerste boek, de tekeningen daarin zijn van haar man die uit Frankrijk komt. Ze heeft drie kinderen en werkt ongeveer één à twee jaar aan een boek.

Van haar nieuwe boek *Blauwe plekken* had ze het manuscript bij zich. Van haar uitgever moest ze het boek wel drie keer opnieuw doen voor het goed was. (Ik wist niet dat Lemniscaat zo streng was!). Ze vindt *Bellefleur* kamer 16 haar lievelingsboek. Van Weg uit het verleden liet ze zien hoe het in verschillende talen verschenen is en hoe voorkanten er dan uitzien. Ik vond sommige er saai uitzien, dat vond Anke de Vries ook. *Blauwe plekken* heeft ze geschreven nadat ze een stukje in de krant had gelezen van een moeder die haar kind heel vaak sloeg.

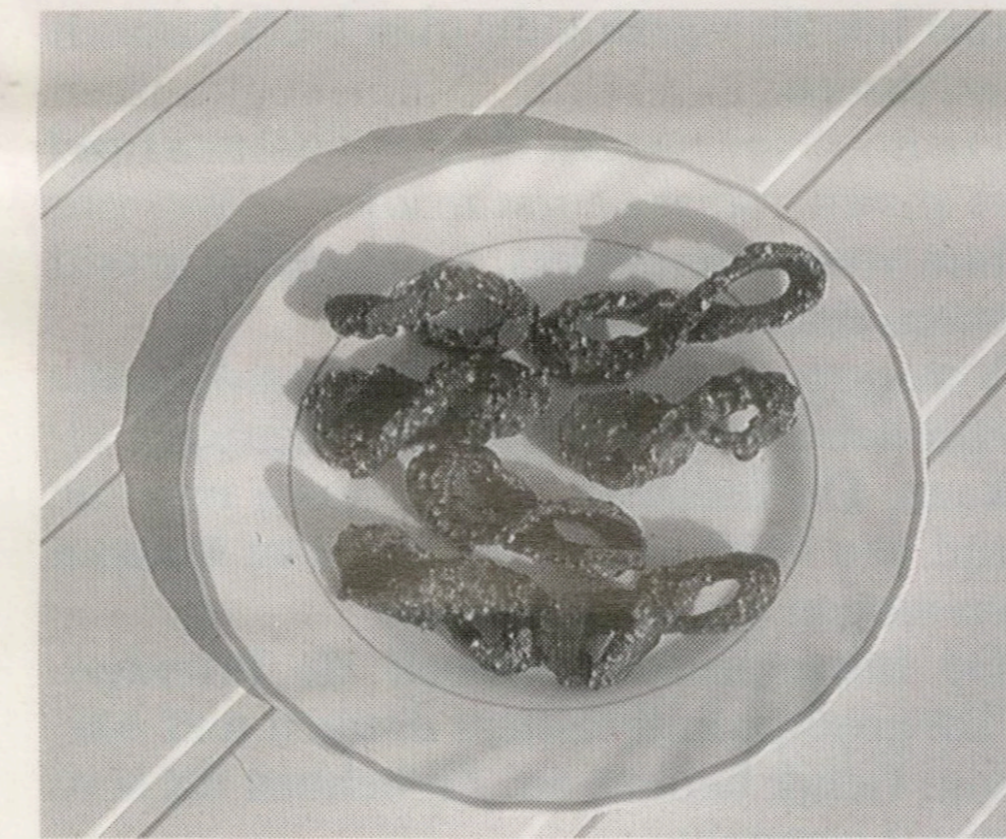
De eerste paal heeft ze ook samen geslagen met onze nieuwe burgemeester meneer Schartman. Daarna hebben we op het gemeentehuis een glaasje gedronken. Samen met mijn vader heb ik Anke de Vries naar haar auto op het parkeerterrein gebracht. Toen we door de Dorpsstraat liepen zei ze nog dat ze Nootdorp heel mooi vond.

Chantal Labordus

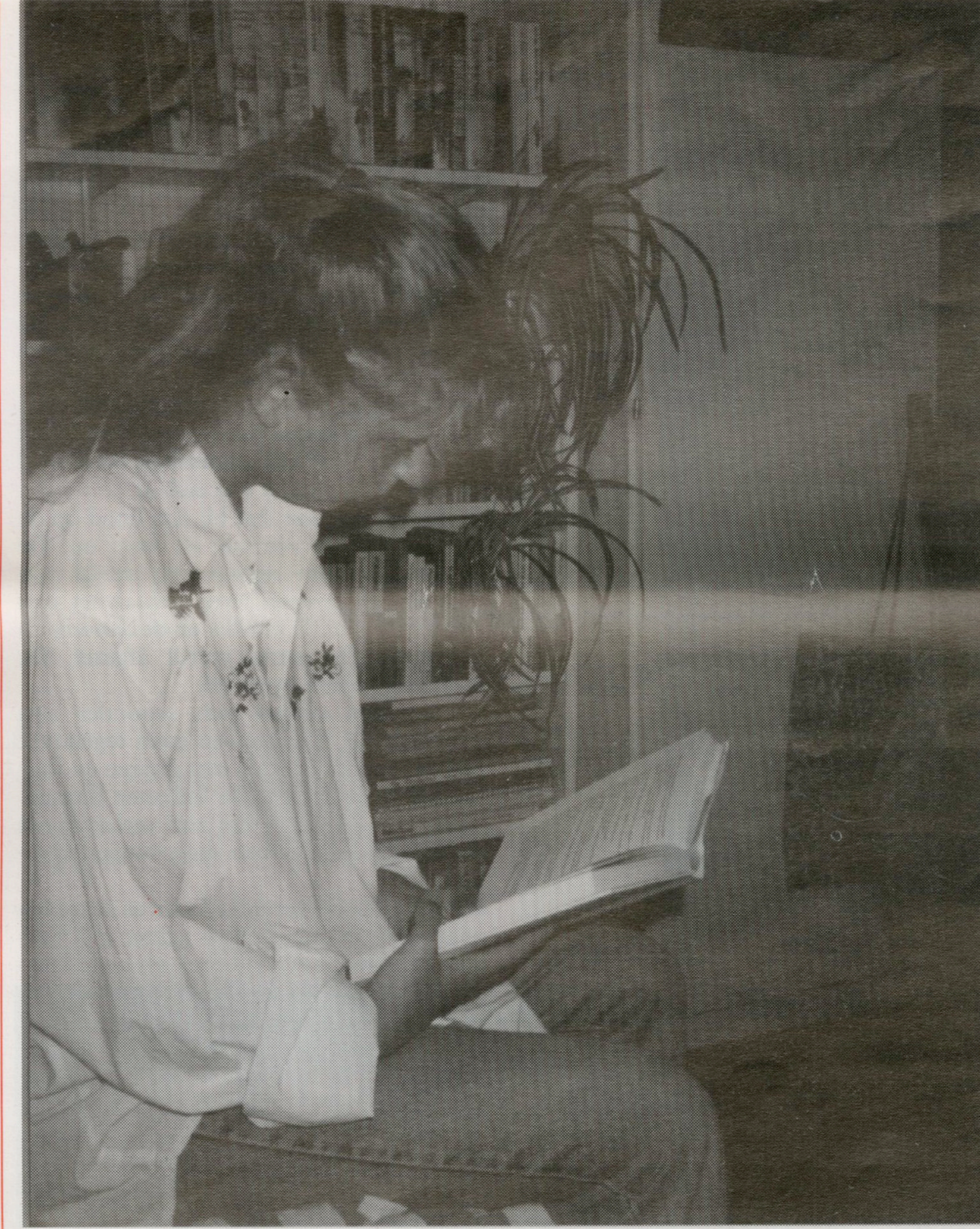
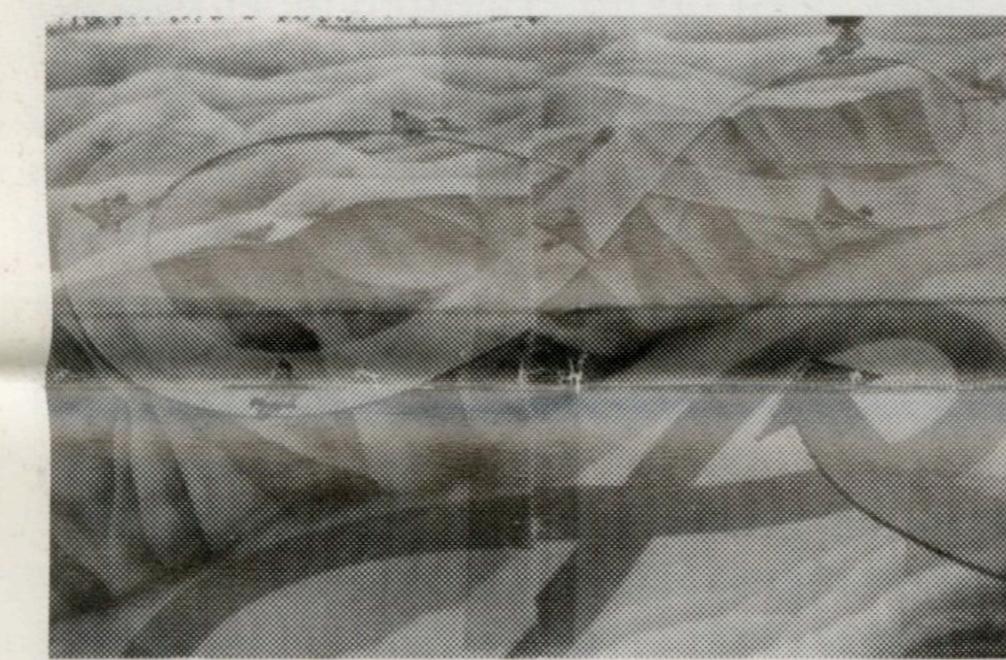
LEMNISCATEN

ZIE JE OVERAL

Lemniscaten om op te eten!
Ingestuurd door Bram Smolenaers, die een zusje heeft dat erg graag snoept. En als je dan in Spanje bent dan kan het zijn dat je daar tegen de Lemniscaatkoekjes aanloopt. Zouden ze daar Lemniscaatkoekjes hebben omdat de Lemniscaatboeken daar zo populair zijn? Wij hoorden onlangs dat er van bijvoorbeeld Oorlogswinter en Oom Willibrord al meer dan 100.000 boeken in Spanje zijn verkocht!

Dan kregen we nog een prachtige vliegende Lemniscaat. Opgestuurd door Serinde van Wijk. Wisten jullie dat die jongens met die zeilvliegers Lemniscaten vliegen door de lucht? Wij gaan volgende zomer eens zelf kijken.

5 Favoriete boeken van een redactielid

DE REDACTIEVERGADERING

Om je een beeld te geven hoe het er eens in de drie maanden op de redactievergadering aan toe gaat, staat hieronder een schema van een doorsnee-vergadering.

- 18.10 uur. De eerste redactieleden zijn al gearriveerd.
- 19.00 uur. De vergadering begint.
- 19.15 uur. Eindelijk kan er centraal begonnen worden met overleggen en bespreken.
- 19.20 uur. Uit de keuken wordt wat te drinken gehaald.
- 19.22 uur. Nu komen ook de glazen.
- 19.30 uur. De bel gaat. Enkele redactieleden komen nog binnen (trein gemist).
- 19.45 uur. De laatst verschenen Lemniscaatkrant wordt helemaal besproken en doorgenomen.
- 19.50 uur. De zoveelste onderbreking. Reden onbekend.
- 20.00 uur. Er wordt begonnen met plannen maken en taken verdelen voor de volgende kranten.
- 20.10 uur. Er moet er weer één naar de wc.
- 20.15 uur. Te weinig drinken. Snel even naar de keuken.
- 20.30 uur. We zijn al ver gevorderd, maar nog niet helemaal klaar.
- 20.45 uur. Nu moeten er alleen nog wat nieuwe thema's verzonnen worden voor kranten die pas over een jaar zullen verschijnen.

- 21.00 uur. Er worden afspraken gemaakt voor dingen als een boekenbeurs.
- 21.05 uur. De waarschijnlijk laatste onderbreking. Er zitten er weer een paar te praten.
- 21.15 uur. Iedereen staat op en vraagt om reiskostenvergoeding.
- 21.20 uur. Er wordt snel nog even een nieuwe vergaderdatum vastgesteld.
- 21.30 uur. Nu is iedereen naar huis.

Je ziet het. Er gebeurt heel wat op zo'n avond.

Ik wil nog even terugkomen op dat te vroeg en te laat komen. Verschillende redactieleden wonen ver van Rotterdam: twee uit Middelburg, één uit Bussum en één uit Aalten. Voor hen is het natuurlijk wat lastiger te plannen dan de andere redactieleden die uit de buurt van Rotterdam komen! Ook gebeurt het natuurlijk wel eens dat er iemand ziek is. Maar ook aan de ziekte worden dan taken gegeven, zodat echt iedereen een bijdrage kan leveren aan de Lemniscaatkrant. Er is ook wel eens een journalist/schrijver uitgenodigd. Die vertelde ons wat over het schrijven en hij gaf ons verschillende tips over het voorbereiden, afnemen en uitwerken van interviews. Want dat zijn toch voor een groot gedeelte de artikelen die de Lemniscaatkrant maken tot wat hij nu is!!!

Martijn

meisje schuilt. Na verloop van tijd doen ze samen huiswerk en er ontstaat een hechte band tussen het tweetal. Dat Naomi de gebeurtenis in Frankrijk toch niet helemaal verwerkt heeft, blijkt aan het eind van het boek en dat maakt het verhaal zo ontroerend, dat dit boek zeker tot mijn favorieten behoort.

Een ander boek, dat ook al zo vreselijk zelig is, is *Blauwe plekken* van Anke de Vries.

In dit verhaal wordt beschreven hoe Judith door haar moeder mishandeld wordt en hoe ze door de vriendschap met Michiel, een jongen uit haar klas, tot het besef komt dat het ook anders kan, dat er ook een gezellig gezin mogelijk is.

Door Michiel besluit Judith dat ze iets moet ondernemen, omdat de situatie thuis niet meer te verdragen is.

Het derde boek dat ik wil noemen is *Je moet dansen op mijn graf* van Aidan Chambers. Dit boek gaat over de belofte die Hal en Barry elkaar doen om op het graf van de ander te dansen als deze als eerste overlijdt. In dit boek staan niet zo zeer de gebeurtenissen centraal, maar belangrijker is wat de hoofdpersonen denken en hoe zij alles om zich heen ervaren. Ik vind dit boek zo goed omdat het op een fantastische manier geschreven is en het zo boeiend is, dat je het in één keer uitleest. Jan mijn vriend van Peter Pohl is ook zo'n

boek. Het gaat over de vriendschap tussen Krille, een jongen die altijd op straat te vinden is en Jan, een mysterieuze jongen, die door de acrobatische kunsten die hij op zijn fiets uithaalt de bewondering van Krille wint. Jan verdwijnt soms plotseling en duikt weken later dan weer op. Krille begrijpt niks van zijn leven, hij weet niks van Jans ouders, waar hij woont of waar hij is als hij weer eens verdwijnt. Wanneer de politie Krille over Jan komt ondervragen, ontdek je als lezer iets meer over wie deze mysterieuze Jan werkelijk is. De ontknoping is zo verrassend dat ik Jan mijn vriend iedereen aan zou willen raden. Als laatste wil ik noemen *Kleine gedichten* voor kinderen van Hieronymus van Alphen, de man die ook wel de vader van de Nederlandse jeugdliteratuur wordt genoemd. Hoewel de gedichtjes in dit boek wel wat ouderwets zijn (niet zo heel vreemd, in aanmerking nemende dat de man van 1746 tot 1803 leefde!) zijn de versjes heel goed te begrijpen. Van deze schrijver, die bijna twee eeuwen na zijn dood nog gelezen wordt, wil ik het eerste couplet van het gedichtje 'de eenzaamheid' noemen, omdat ik mezelf daar in herken:

Denk niet, lieve speelgenoten!
dat de tijd mij heeft verdrotten,
toen ik gisteren zat alleen.
Die vermaak heeft in het lezen,
hoeft geen eenzaamheid te vreezen,
maar is altoos wel te vreên.

Joukje

Gijs Wanders

Stille Getuigen

Lemniscaat

FRAGMENT

De rem wordt ingetrapt, de banden schuren over de weg. Isabel graait naar de stoel voorin. In een nevel van roodbruin stof komt de auto tot stilstand. De motor zucht.

'Het leken wel explosies,' zegt Anna. Ze draait haar raam wat verder open. Warme lucht komt naar binnen.

'De andere kant van de heuvel,' wijst Isabels moeder. 'Daar kwamen de knallen vandaan.' Op de oplopende weg is geen levende ziel te bekennen. En in de omtrek is de begroeiing zo laag, dat geen soldaat zich er onopgemerkt kan verstoppem. Buiten is het stil.

'Daar is ook het dorp,' zegt Anna. 'Laten we doorrijden. Misschien is het niets bijzonders.' Zonder te wachten op een reactie start ze de auto.

Aan de overzijde van de heuvel ligt een vredig landschap. Er is geen spoor van geweld te bekennen. Aan de voet is het dorp waar ze moeten zijn.

Een vrouw klimt hen met kleine pasjes tegemoet. Ze rust uit en kijkt omhoog. Onzeker. Als de auto in de berm wordt gezet draait ze zich plotseling om en loopt weg.

Anna roept geruststellende woorden. De vrouw aarzelt. Dan keert ze terug. Bij de auto bevestigt ze dat er is geschoten. Elk moment kan het opnieuw knallen. Het is feest. De burgemeester is jarig. Er wordt vuurwerk afgestoken en er is verplicht dansen voor Indianen. 'Om te bewijzen dat we goede burgers zijn,' zegt ze. 'Is het gemeentehuis gesloten?' informeert Anna.

'Alles is dicht.'

'Er zou hier een massagrif zijn gevonden.' De Indiaanse vrouw lijkt verrast. Haar ogen dwalen door de auto, eerst naar Isabel op de achterbank, dan naar haar moeder voorin.

'We willen het graf laten openen en hebben toestemming nodig van de burgemeester.'

De vrouw zegt nog altijd niets. Zonder te groeten loopt ze weg. Ze kijkt niet eenmaal om.

'We hadden moeten bellen,' moppert Isabel. 'Straks komen we voor niks.' Anna stapt in en start de wagen. 'Niet zo somber.'

Moeder draait zich om. 'Het is onverstandig te bellen, dat weet je.'

Isabel schat het meisje van haar leeftijd. Ze leert haar moeder waarschijnlijk lezen. Even slaat ze haar ogen op, maar de les wordt niet onderbroken.

Voorin praten Anna en haar moeder op gedempte toon. Isabel spitst haar oren. Ze vangt iets op over soldaten. Ze vraagt wat er aan de hand is.

'Niets bijzonders.'

'Voorin praten Anna en haar moeder op gedempte toon. Isabel spitst haar oren. Ze vangt iets op over soldaten. Ze vraagt wat er aan de hand is.'

'Het is niks,' herhaalt moeder. 'Verwacht je problemen?'

'Geen reactie.'

'Mag ik het weer niet horen?'

Voorin wordt gezwegen.

'Waarom houden jullie me overal buiten?'

Moeder draait zich om. 'Alsjeblieft, begin niet weer.'

'Straks worden we gearresteerd.'

Anna kijkt in de spiegel. 'We hebben niks misdaan.'

'Dat zei je ook van mijn broers.'

Het wordt stil. Isabel bijt op haar lippen. Zo was het niet bedoeld. 'Denk je dat er soldaten zijn?' vraagt ze snel.

'Ik vermoed het wel,' zegt Anna. Isabel valt terug op de achterbank. Bij het binnenrijden van het dorp ruikt ze de geur van warm brood. Ze voelt de honger.

Sinds vanmorgen hebben ze niets gegeten. Het was nog donker toen ze de hoofdstad verlieten.

Anna stopt en roept een vrouw die bananen staat te bakken. Ze wijst naar een mand. De vrouw knikt en reikt een paar broodjes aan. De munten doet ze in haar schort.

Ze rijden verder. Tussen de huizen en over de weg hangen verbleekte vlaggetjes. Ze passeren mensen die rondslenteren. Bijna niemand lacht.

De auto mindert vaart. Soldaten versperren de weg. Anna beroert de rozenkrans aan de spiegel. Moeder slaat een kruis. De soldaten grinniken door de voorruit. Pas op het laatste moment gaan ze opzij. Isabel ontwijkt hun blik.

Ze komen bij een plein. In de uitheksen zijn perkjes aangelegd, maar de bloemen zijn verwelkt. Er staan bankjes van beton.

Tussen de bomen hangen spandoeken met leuzen voor de regering. Popmuziek blert uit de luidsprekers van een bestelwagen waar frisdrank en bier wordt verkocht.

'Ik wacht wel,' zegt Isabel. Haar moeder schudt van nee en doet de deur voor haar open. 'Het duurt niet lang.' Ze passeren een fonteintje met smerig water, afgeschermd door prikkeldraad. Er staat een bord met de waarschuwing: *verboden te zitten*.

De draaimolen ernaast maakt een verlaten indruk. De kinderen hebben het geld er zeker niet voor. Ze hurken bij hun ouders op het plein of zitten op de trappen van het gemeentehuis, een houten gebouw met een veranda. De vlag hangt uit.

De veranda lijkt leeg. Eenmaal dichterbij zien ze een schommelstoel. Een man wiegt op en neer. Met een smoezelige deukhoed zwaait hij de vliegen van zich af.

Zodra hij hen ziet legt hij zijn hoed op de leuning van de veranda en staat op. De kinderen maken ruimte. Hij steekt zijn arm op. Ze groeten terug. Maar het was een teken voor de muziek en de dansers op het plein. De herrie wordt afgezet. De Indianen komen overeind.

De mannen stellen zich schouder aan schouder op, de vrouwen gaan tegenover hen staan. Een groepje met gitaren en fluiten begint te spelen. De Indianen dansen. Onwennig. Alsof ze het zijn verleerd, net als hun taal die ze niet meer mogen spreken.

De man op de veranda kijkt er trevreden naar. Zijn duimen haken achter zijn bretels. Hij draagt een rijbroek en hoge laarzen. In zijn holster steekt een revolver.

'Dat moet hem zijn,' zegt Anna.

'Hellemaal.' Vanonder zijn breedgerande hoed kijkt hij naar de auto. 'Waar zijn de orkondes?'

'Welkom,' roept hij.

'Bent u de burgemeester?' vraagt Anna.

'Helemaal.' Vanonder zijn breedgerande hoed kijkt hij naar de auto. 'Waar zijn de orkondes?'

'Ze zijn verrast.'

'Toch niet vergeten.'

'Ze krijgen geen kans om te reageren.'

'Ik heb ze allemaal zo'n papertje beloofd,' zegt hij. 'Als beloning voor het dansen. Wat het ook waard is. Ze kunnen niet eens lezen.'

Hij draait zich om en roept: 'Haal wat bier.' Een jongetje springt op. 'Laten we in de schaduw gaan zitten. Het is heet in de zon.'

Ze kijken elkaar aan en besluiten hem te volgen. Hij loopt door naar binnen en vraagt hun op de veranda te wachten. Het zonlicht wordt er gefilterd door hangpotten met varens. Een ventilator zwaait aan het plafond maar geeft nauwelijks koelte.

'Wat denk je?' fluistert moeder.

'Mijn zoon,' stelt de burgemeester voor. De jongeman geeft hun geen hand. 'En?'

'Ze vervelen zich, pa.'

'Geduld overwinnt alles.'

'De jongeman lacht. Hij werkt ook bij de gemeente. Als deurwaarder zit hij de mensen met schulden achter de broek. 'Ze zijn bang voor hem,' grinnikt de burgemeester.

'Het valt mee,' zegt zijn zoon.

'In elk geval hebben ze ontzag voor je.'

'Zo hoort het ook, pa.'

De burgemeester kijkt weer naar de anderen. 'Hij weet wat orde en respect voor gezag is. Hij eist het ook van anderen.'

'Zo hebben we van dit dorp een gelukkig dorp gemaakt.'

'Inderdaad.'

'De zweep erover,' zegt zijn zoon.

'Dankzij ons zijn het hardwerkende mensen geworden,' zegt de burgemeester. Hij wijst naar Anna. 'Zij denkt dat je Indianen iets kunt leren.'

De jongeman kijkt Anna onderzoekend aan.

'Volgens mij is ze een communist,' lacht de burgemeester.

'Zijn vrouwen dan ook al communist?'

De burgemeester staat op en roept: 'Laat ze wat zachter spelen. Met die herrie kunnen we elkaar niet verstaan. En zeg dat ze kunnen stoppen met dansen. Maar ze mogen niet weggaan.'

Met een karaf water komt hij terug. 'Je kunt ze niet de vrije hand geven. Dan lopen ze weg en gaan ze ruzie maken.'

Ze krijgen geen kans te zeggen waarvoor ze zijn gekomen. De burgemeester zit met een probleem. De landhervorming. Grond wordt verdeeld onder Indianen.

Toegegeven, het gaat om kleine percelen, maar je geeft geen land aan mensen die niet weten wat ondernemen is.

'Indianen zijn niet alleen dom, maar ook lui,' zegt hij. 'Het is hun eigen schuld als ze van de honger omkomen. Ik begrijp niet hoe de regering dit plan heeft kunnen verzinnen.'

Hij heeft overwogen de president een brief te sturen. 'Straks eisen ze alles op wat van hun voorvaders was. Geen stukje grond meer, maar het hele land.'

Verontrust kijkt hij de kring rond. 'Jullie zijn net zo blank als ik. We begrijpen elkaar. De Indianen willen terug naar de tijd van voor de beschaving. Dat kunnen en mogen we niet toestaan.'

De burgemeester verdeelt de broodjes. 'De grootgrondbezitters dreigen met oorlog. Gelijk hebben ze. Zij hebben dit land groot gemaakt.'

Hij neemt een hap uit zijn boterham. 'Ze laten nogal wat land ongebruikt, dat is waar, en ik begrijp best dat Indianen zo iets niet leuk vinden. Maar we zijn nu eenmaal een democratie. De grootgrondbezitters hebben het recht om niets te doen met wat van hen is.'

Tussendoor neemt hij een slok bier. 'Wie kritiek heeft op hun rijkdom moet bedenken dat zij van dit achterlijke land een moderne samenleving hebben gemaakt.'

'Welk land?' vraagt Anna.

De burgemeester doet alsof hij het niet hoort. 'Kijk naar de bedrijven, het moderne vliegveld, het wegennet. En wat stellen Indianen daar tegenover? Niets, helemaal niets. Ze zijn lui. Ze klooiën maar wat aan. Ze produceren net genoeg om niet dood te gaan. Werk voor anderen scheppen ze niet. Ze houden niets over voor de belastingen. Van export hebben ze nooit gehoord.'

'Ze kunnen het leren,' meent Anna.

'Hooggeleerde mevrouw, Indianen zijn onverbeterblijk. Leren kunnen ze niet. Werken is het beste voor ze. Alleen dan zijn ze nuttig voor het vaderland.'

Een jongeman komt de veranda op. Hij vraagt of er vuurwerk kan worden afgestiten.

'Mijn zoon,' stelt de burgemeester voor. De jongeman geeft hun geen hand. 'En?'

'Ze vervelen zich, pa.'

'Geduld overwinnt alles.'

'De jongeman lacht. Hij werkt ook bij de gemeente. Als deurwaarder zit hij de mensen met schulden achter de broek. 'Ze zijn bang voor hem,' grinnikt de burgemeester.

'Het valt mee,' zegt zijn zoon.

'In elk geval hebben ze ontzag voor je.'

'Zo hoort het ook, pa.'

De burgemeester kijkt weer naar de anderen. 'Hij weet wat orde en respect voor gezag is. Hij eist het ook van anderen.'

'Zo hebben we van dit dorp een gelukkig dorp gemaakt.'

'Inderdaad.'

'De zweep erover,' zegt zijn zoon.

'Dankzij ons zijn het hardwerkende mensen geworden,' zegt de burgemeester. Hij wijst naar Anna. 'Zij denkt dat je Indianen iets kunt leren.'

De jongeman kijkt Anna onderzoekend aan.

'Volgens mij is ze een communist,' lacht de burgemeester.

'Zijn vrouwen dan ook al communist?'

'Vroeger zei je altijd dat communisten veel vrouwen hebben en vrouwen verkrachten.'

'De jongeman schudt zijn hoofd en verlaat de veranda. ●

Lemniscaat

FRAGMENT

In de klas zat hij in de bank naast die van mij. Hij zat de hele tijd met zijn neus tegen het raam en keek naar de wolken die aan de hemel voorbij trokken en niet naar school hoefden. Of hij keek naar de prachtige eikeboom, waar we in de pauze niet in mochten klimmen.

Zo af en toe hield hij zonder me aan te kijken zijn hand op. Dan legde ik er een sprits, kokoskoek of speculaasje in uit de zak die ik als noodvoorraad in mijn bank had. Aan zijn kale nek kon ik zien, wanneer hij at.

Percy hield erg van mamma's koekjes.

Hij zat juist van een smeuige kokoskoek te smikkelen, toen de juffrouw zich voor het zwarte schoolbord, waar ze met krijt een hele moeilijke som op had geschreven, omdraaide. Ze keek op haar horloge en knikte me toe.

'Het is tijd, Ulf,' zei ze. 'Ga maar gauw.'

'Ik legde mijn blauwe rekenschrift er etui naast de zak met koekjes en stond op. Toen stond ook Percy op.

'Ja hallo, waar gaat hij naar toe?' vroeg hij. 'Naar voetgymnastiek,' antwoordde de juffrouw.

'Gaat hij gymnastiek met zijn voeten doen?' vroeg Percy verbaasd. 'Waarom?'

'Omdat hij platvoeten heeft!' verklaarde Berra met zo'n luide stem dat ik probeerde mijn voeten onder mijn bank te verbergen.

Ik was de enige in de klas die naar voetgymnastiek moest, omdat ik geen holte onder mijn voeten had.

'Moet hij dan niet rekenen?' vroeg Percy. 'Ik mag in plaats daarvan knikkers met mijn tenen oprapen,' zei ik zacht.

Toen ging Percy bovenop zijn bank zitten en begon met een gigantische snelheid zijn veters los te maken.

'EN MIJN VOETEN DAN?' riep hij. 'Waarom heeft er nooit iemand naar mijn voeten gekeken? Kijk eens hoe plat die zijn. Het lijken wel platvissen.'

'Percy,' zei de juffrouw. 'Ze zijn platter dan plat, echt waar,' antwoordde Percy. 'Kijk dan!'

Hij had zijn schoenen en sokken al uitgetrokken en naast zich op de bank gezet. Nu stak hij een vieze voet naar de juffrouw omhoog en bewoog even met zijn tenen. Net of hij wuifde.

'Mag ik nu ook gaan?' vroeg hij. 'Jij blijft hier,' antwoordde de juffrouw. 'We hebben het er niet meer over.'

'Ze waren in ieder geval nog plat vanochtend vroeg,' zei Percy koppig. 'Het is verdraaid onrechtvaardig.'

Maar de juffrouw keek alleen zwijgend naar zijn schoenen. Ze tilde er een paar op. Het was de eerste keer dat ik Percy's schoenen zag. Het waren net een paar verdronken moerasratten. De juffrouw schudde met haar hoofd alsof ze er medelijden mee had.

'Je mag wel eens een paar nieuwe schoenen kopen, Percy,' zei ze.

'Wat mankeert er aan deze?' vroeg Percy, terwijl hij de schoen die in de lucht bungelde, naar zich toe griste.

'Ze zijn een beetje kapot,' antwoordde ik. 'Ben jij nou nog niet weg?'

'Ben jij nou nog niet weg?' vroeg de juffrouw ongeduldig, terwijl ze me boos aankleek. 'Schiet op nou!'

Ik voelde Percy's bliken in mijn rug, toen ik me een weg tussen de banken door zocht. 'JIJ BOFT MAAR!' riep hij me na. 'JIJ BOFT MAAR MET JE PLATVOETEN!'

Op een holletje liep de egel door het bos. Hij liep zo dicht mogelijk langs de bomen en telkens keek hij angstig omhoog.

De boze heks had weer iets nieuws bedacht. Al een paar dagen vloog ze elke morgen op haar bezem over het bos en dan gooide ze met stuifzwammen.

De egel was net een hele tijd bezig geweest om de stuifzwammen van zijn stekels te trekken.

Hij kwam bij de zandverstuiving. Hier moest hij een open vlakte oversteken. Zo hard hij kon, holde hij naar de overkant. Maar halverwege bleef zijn voet ergens achter haken en daar lag hij, languit in het zand. 'Au!'

Hij kwam weer overeind en keek waar hij over gevallen was. Half onder het zand lag een lange stok. 'Hee...' zei de egel. Hij trok aan de stok.

'Maar dat is een bezem. De bezem van de heks!'

De egel keek snel om zich heen. Er was niemand te zien. Hij trok de bezem mee naar de bomen. 'Een echte heksenbezem,' fluisterde hij opgewonden. 'Maar dan kan de heks niet ver uit de buurt zijn. Eerst maar een veilig plekje zoeken.'

Hij dacht even na. 'Thuis, onder mijn bed!' Snel liep hij verder, met de bezem achter zich aan.

Maar dat viel niet mee. De bezem was groot en zwaar en de egel kreeg het steeds warmer. Plotseling viel er een schaduw over het pad. 'Help! De heks!' piepte de egel. Hij liet de bezem vallen en verstopte zich achter een boom.

Maar het was de heks niet. Het was de uil, die neerstreek op het pad.

De egel kwam weer tevoorschijn. 'Jij bent het maar,' zei hij opgelucht. 'Ik dacht, dat het de heks was.'

'Hoe kom jij aan die bezem?' vroeg de uil. 'Gevonden. Daar, bij de zandverstuiving.'

'Waar breng je hem naar toe?'

'Naar de heks, natuurlijk.'

De uil schudde zijn hoofd. 'Het hutje van de heks is die kant op,' zei hij. 'Dit is de weg naar je eigen huis.'

De egel sloeg zijn ogen neer. Toen haalde hij zijn schouders op en zei: 'Als ik hem terugbreng naar de heks, gaat ze weer zwammen gooien. Ik hou hem lekker zelf.'

'Doe dat nou niet,' zei de uil zenuwachtig. 'Daar komt narigheid van. Als de heks merkt, dat jij haar bezem hebt gestolen...'

'Niet gestolen. Gevonden.'

'...dan komt ze vast en zeker wraak nemen. Ze is nu waarschijnlijk al aan het zoeken.'

De egel keek geschrokken achterom. 'Kom nou maar mee,' zei de uil. 'Dan brengen we hem samen terug.'

De egel zuchtte diep. 'Vooruit dan maar,' mompelde hij. Samen droegen ze de bezem naar het hutje van de heks.

De uil klopte op de deuk van de heks deed open. 'Wat is er?' vroeg ze nors. 'We hebben iets voor u,' zei de uil. 'Mijn bezem!' riep de heks. 'Hoe komen jullie daaraan?'

'Ik heb hem net gevonden,' zei de egel. 'Bij de zandverstuiving.'

'Hoe kan dat nou?' zei de heks. 'Daar had ik hem vanmorgen neergelegd, toen ik stuifzwammen ging zoeken. Maar toen ik terugkwam, was hij weg. Ik heb overal gezocht.'

'Hij was onder het zand gewaaid,' legde de egel uit. 'Ik viel erover.'

Hij keek naar de uil. 'En ik kom hem meteen terugbrengen, natuurlijk.'

De uil knikte. 'Meteén! En ik heb helpen dragen.'

'Wat goed van jullie,' zei de heks blij. 'Willen jullie bramesap? Dan tover ik er een taart bij.'

'Graag!' zei de uil. 'Bramesap met taart, wat lekker.'

'Ik heb geen trek,' zei de egel met een snelle blik op de heks. 'Ik bewaak de bezem wel.'

'Graag of niet,' zei de heks en ze ging naar binnen.

'Ga nou mee,' fluisterde de uil. 'Nee,' fluisterde de egel terug. 'Ze heeft eens een knoop in mijn stekels gelegd en vanmorgen heeft ze nog zwammen naar me gegooid. Ik blijf buiten. Ik wacht wel op je.'

De uil aarzelde. Toen liep hij achter de heks aan, naar binnen. De deur viel achter hem dicht.

mand te zien. Hij trok de bezem mee naar de bomen. 'Een echte heksenbezem,' fluisterde hij opgewonden. 'Maar dan kan de heks niet ver uit de buurt zijn. Eerst maar een veilig plekje zoeken.'

Hij dacht even na. 'Thuis, onder mijn bed!' Snel liep hij verder, met de bezem achter zich aan.

Maar dat viel niet mee. De bezem was groot en zwaar en de egel kreeg het steeds warmer. Plotseling viel er een schaduw over het pad. 'Help! De heks!' piepte de egel. Hij liet de bezem vallen en verstopte zich achter een boom.

Maar het was de heks niet. Het was de uil, die neerstreek op het pad.

De egel kwam weer tevoorschijn. 'Jij bent het maar,' zei hij opgelucht. 'Ik dacht, dat het de heks was.'

'Hoe kom jij aan die bezem?' vroeg de uil. 'Gevonden. Daar, bij de zandverstuiving.'

'Waar breng je hem naar toe?'

'Naar de heks, natuurlijk.'

De uil schudde zijn hoofd. 'Het hutje van de heks is die kant op,' zei hij. 'Dit is de weg naar je eigen huis.'

De egel sloeg zijn ogen neer. Toen haalde hij zijn schouders op en zei: 'Als ik hem terugbreng naar de heks, gaat ze weer zwammen gooien. Ik hou hem lekker zelf.'

'Doe dat nou niet,' zei de uil zenuwachtig. 'Daar komt narigheid van. Als de heks merkt, dat jij haar bezem hebt gestolen...'

'Niet gestolen. Gevonden.'

'...dan komt ze vast en zeker wraak nemen. Ze is nu waarschijnlijk al aan het zoeken.'

De egel keek geschrokken achterom. 'Kom nou maar mee,' zei de uil. 'Dan brengen we hem samen terug.'

De egel zuchtte diep. 'Vooruit dan maar,' mompelde hij. Samen droegen ze de bezem naar het hutje van de heks.

De uil klopte op de deuk van de heks deed open. 'Wat is er?' vroeg ze nors. 'We hebben iets voor u,' zei de uil. 'Mijn bezem!' riep de heks. 'Hoe komen jullie daaraan?'

'Ik heb hem net gevonden,' zei de egel. 'Bij de zandverstuiving.'

'Hoe kan dat nou?' zei de heks. 'Daar had ik hem vanmorgen neergelegd, toen ik stuifzwammen ging zoeken. Maar toen ik terugkwam, was hij weg. Ik heb overal gezocht.'

'Hij was onder het zand gewaaid,' legde de egel uit. 'Ik viel erover.'

Hij keek naar de uil. 'En ik kom hem meteen terugbrengen, natuurlijk.'

De uil knikte. 'Meteén! En ik heb helpen dragen.'

'Wat goed van jullie,' zei de heks blij. 'Willen jullie bramesap? Dan tover ik er een taart bij.'

'Graag!' zei de uil. 'Bramesap met taart, wat lekker.'

'Ik heb geen trek,' zei de egel met een snelle blik op de heks. 'Ik bewaak de bezem wel.'

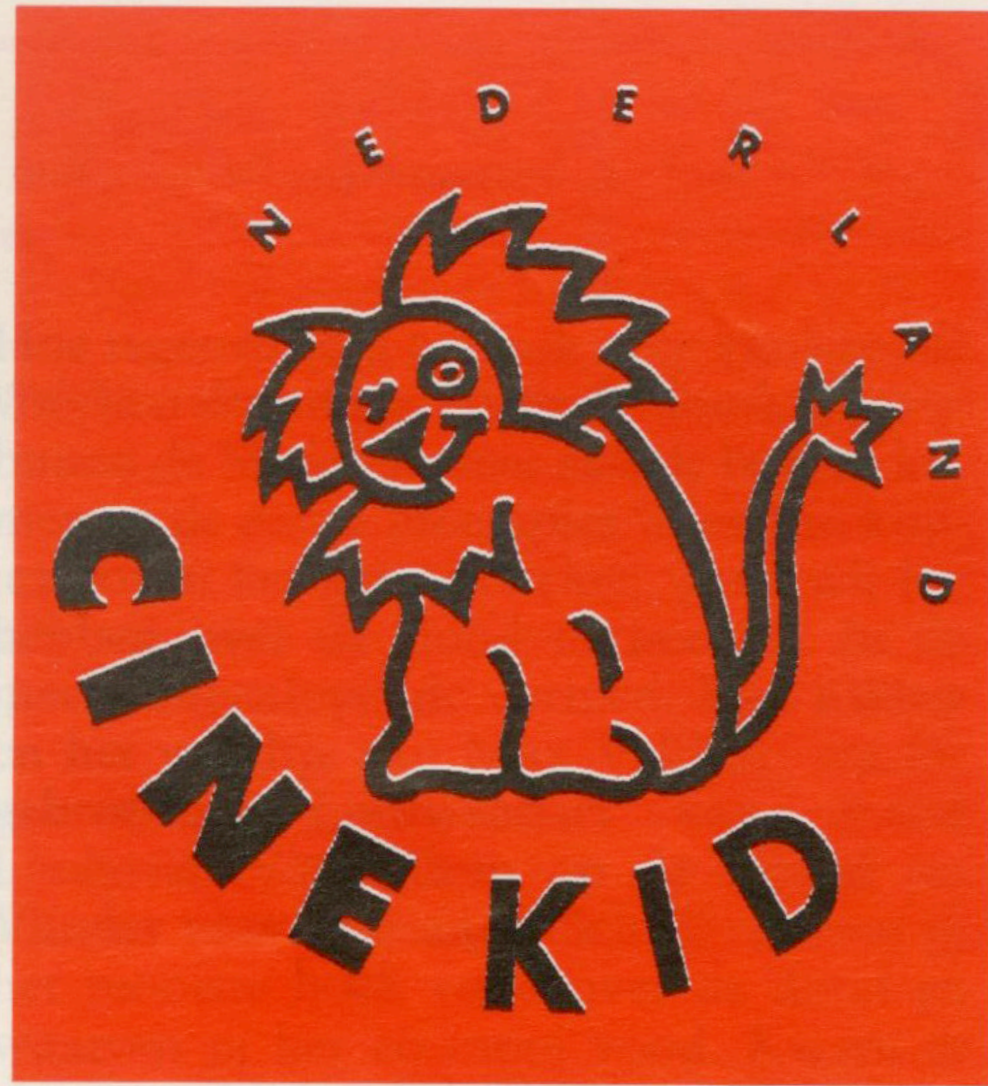
'Graag of niet,' zei de heks en ze ging naar binnen.

'Ga nou mee,' fluisterde de uil. 'Nee,' fluisterde de egel terug. 'Ze heeft eens een knoop in mijn stekels gelegd en vanmorgen heeft ze nog zwammen naar me gegooid. Ik blijf buiten. Ik wacht wel op je.'

De uil aarzelde. Toen liep hij achter de heks aan, naar binnen. De deur viel achter hem dicht.

De egel wachtte even. Vanuit het hutje klonk gepraat en gerinkel van glazen. Op zijn tenen liep de egel naar de bezem. Voorzichtig ging hij er bovenop zitten. Er gebeurde niets.

De

via de post, via de trein en zelfs via een advertentie in hun geheimtaal. Het loopt steeds verkeerd af. Totdat Mees een televisieprogramma ziet en dat brengt hem op een fantastisch idee.

Een andere film die op het Cinekid-festival te zien was, was de film *De dans van de ijsberen*, naar het bij Lemniscaat uitgegeven boek van Ulf Stark Als de beren dansen. Heb je spijt dat je toch niet naar het Cinekid-festival bent geweest? Je kunt je fout wat betreft deze film goedmaken! Want 27 december a.s. om ongeveer 9.00 uur 's ochtends zal de VPRO deze film op de televisie uitzenden. Zet het in je agenda!

De dans van de ijsberen - naar het boek Als de beren dansen van Ulf Stark, uitgegeven bij Lemniscaat - regie: Birger Larsen. De twaalfjarige Lasse is een pienter knaapje, maar op school doet hij het niet zo goed. Hij droomt liever weg dan dat hij huiswerk maakt. Lasse zou het liefst wielrenner worden. Zijn vader, met wie hij veel gemeen heeft, zoals zijn liefde voor Elvis Presley, hoort op een ouderavond dat Lasse een slechte leerling is. Hij vindt dat de leerkrachten dit verkeerd zien. Wanneer op kerstavond de familie hoort dat moeder een kind verwacht van haar vriend Hilding, moet Lasse met haar naar hem verhuizen. Van zijn vriendje Gubbi krijgt Lasse een wit ratje mee en dat is het enige van hemzelf in de luxe omgeving van de rijke tandarts. Hilding zal er wel eens voor zorgen dat Lasse een goede leerling wordt en gaat met een van de docenten daarover een weddenschap aan. Eerst krijgt Lasse een bril en nieuwe kleren, wordt zijn haar geknipt en moet hij vooraan in de klas zitten; dan blijkt hij met enige hulp bij het huiswerk snel de beste van de klas te worden. Gubbi ziet zijn vriendje in vermomming en minder zitten em Lollo, de dochter van de tandarts wordt erg jaloers en pest hem veel. Lasse kan ook zijn vader op het slachthuis niet meer bezoeken omdat ze hem daar niet herkennen. Hij begrijpt dat het zo niet langer kan...

Het zakmes - naar het boek van Sjoerd Kuyper, uitgegeven bij Leopold - regie film: Ben Sombogaart. Op de eerste dag dat Tim en Mees in groep 3 zitten, komt Tim met slecht nieuws. Hij gaat verhuizen, heel ver weg, naar Flevoland. Het zakmes van Tim moet snel worden verstuurd voordat de juffrouw het in de gaten krijgt. Wanneer Mees thuis is, vindt hij het mes in zijn broekzak en weet zich geen raad. Hoe kan hij het ooit teruggeven aan Tim, van wie hij het nieuwe adres niet eens kent. Hij probeert zijn vriendje op allerlei manieren te bereiken:

Hoi, Ik houd van tekenen, lezen, muziek beluisteren, fietsen, badminton en natuurlijk lange brieven schrijven. Is er een jongen of een meisje rond de 15 jaar die ook van pennen houdt? Hier is mijn adres: Sara De Cevlaer Jules Bruijndonckxstraat 58 1780 Wommel (België) p.s. foto hoeft niet. De eersten krijgen zeker antwoord.

Hoi! Ik ben een meisje van 15, bijna 16 en ik wil graag pennen met jongens/meiden vanaf 15 jaar. Mijn hobby's zijn: lezen, schrijven, tekenen, muziek en rollerskaten. Lijkt het je wat? Schrijf dan (liefst met pasfoto) naar: Sylvie Witte Klaver 1 3069 DL Rotterdam

Een meisje van 15 zou graag willen schrijven met een jongen van 15, 16 of 17 jaar. Hobby's: pennen, lezen, tafeltennissen. Interesse? Schrijf naar: Kitty v.d. Eijnden Rivershof 11 5731 HC Mierlo p.s. postzegel=antwoord

Ha die lezer/lezers! Ik zoek een toffe pen vriendin/vriend om brieven mee te schrijven. Ik ben 13 jaar en wil graag schrijven met iemand van ongeveer dezelfde leeftijd of ouder. Mijn hobby's zijn: turnen, schoonspringen, lol trappen en melige brieven schrijven. Een pasfoto vind ik leuk maar hoeft niet! Stuur je brief naar: Lilian Roos Lavendeltoen 29 2317 NB Leiden

BRIEFEN

Hallo, Toen ik een paar dagen geleden in verband met de Kinderboekenweek *Blauwe plekken* van Anke de Vries kocht, zat daar een klein boekje bij. In dat boekje stonden veel boeken van Lemniscaat. Ik keek er even in en merkte dat ik veel boeken al kende. Alleen begreep ik niet zo goed dat een boek als *De tweede viool* van Lieneke Dijkzeul bij de categorie van negenjarigen stond. Ik ben zelf een vrij goede lezer, maar kan van lang niet alle boeken zeggen dat het zo'n goede inhoud heeft als *De tweede viool*. Datzelfde geldt voor *Kladwerk*. Een hoop kinderen van negen weten nog niet eens wat discriminatie is.

Saskia Meijer, Amsterdam

Naschrift redactie *Het was ons inderdaad ook opgevallen. In de allernieuwste jeugdboekenfolder hebben we De tweede viool inderdaad bij de boeken voor 12 jaar en ouder gezet. Bedankt voor je reactie.*

Hallo Lemniscaatclub, Ik was zeer benieuwd naar de nieuwe boeken van Hanna Kraan en Ulf Stark. In krant 22 stond dat hierover meer verteld zou worden, maar ik heb de vorige krant twee keer doorgenomen en niks gevonden. Wel vond ik het nieuwe boek van Bjarne Reuter, maar daarover stond niks in de zomerkant! Verder vind ik dat jullie veel complimenten verdienen.

Naschrift redactie *Beste Margreet, je hebt volkomen gelijk. Bedankt voor je reactie, zoals je ziet hebben we onze fout in deze kant hersteld.*

Beste Lemniscaatkrant, Ik zou het leuk vinden als er eens recensies van boeken in de krant zouden komen. Of een Boeken Top Vijf van Lemniscaatkrantlezers, net als van de redactieleden. Wat vinden lezers leuke boeken en waarom? Daar ben ik zelf wel benieuwd naar.

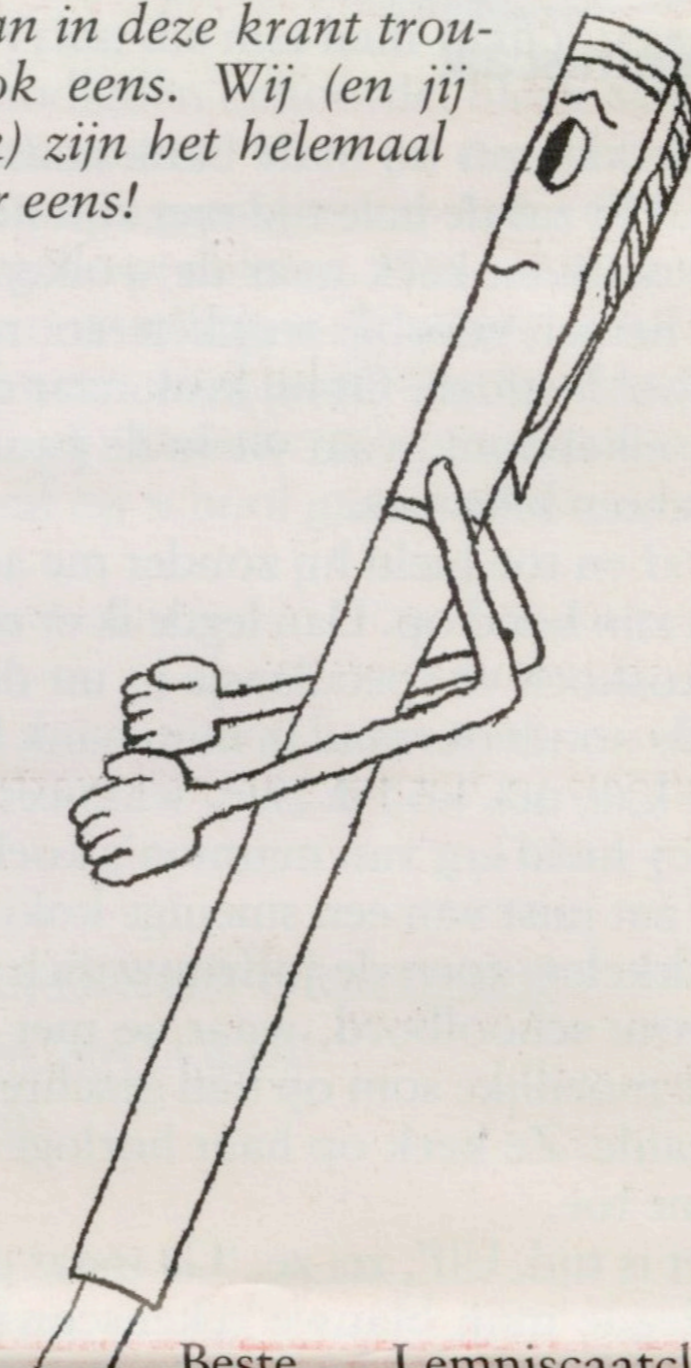
Carolien van Munster, Soest

Naschrift redactie *Beste Carolien, dat lijkt ons een uitstekend plan. Daarom hierbij een oproep aan alle lezers om je favoriete boeken te bespreken. Voor de volgende krant heb je zelfs kans je favoriete Lemniscaatboek te winnen als jij over je mooiste boek over de dood vertelt. Elders in deze krant vind je hoe je mee kunt doen aan deze prijsvraag.*

Wat moet je doen met een broer die zegt dat je geen kinderboeken meer hoort te lezen als je op de middelbare school zit?

Naschrift redactie *Beste anonieme schrijver of schrijfster, misschien realiseert jouw broer zich niet zo goed dat er een groot verschil is tussen kinderen en jongeren. Er zijn heel veel boeken juist geschreven voor middelbare scholieren. Kinderen op de basisschool zullen die boeken helemaal niet begrijpen, laat staan dat ze ze leuk zullen vinden. Misschien heeft jouw broer wel gelijk als hij bedoelt dat dat eigenlijk geen kinderboeken meer zijn. Dus als jij nou tegen jouw broer zegt dat jij alle boeken voor kinderen op de basisschool 'kinderboeken' noemt en alle boeken voor jongeren op de middelbare school 'boeken voor jongeren', dan kan jij lekker de boeken blijven lezen die jij leuk vindt.*

p.s. Lees het interview met Ans Meens van boekhandel Lankamp & Brinkman in deze krant trouwens ook eens. Wij (en jij vast ook) zijn het helemaal met haar eens!

Beste Lemniscaatclubredactie,

Wat betreft de omslagposters van Lemniscaatboeken; zijn die ook verkrijgbaar vanuit Vlaanderen? Zo ja, voor welke prijs in BF? Op welke manier te betalen? En waar aan te vragen: bij Lemniscaat Nederland of bij Denis & Co? Wim Durang, Lennik, Vlaanderen

Naschrift redactie *Beste Wim, Omslagposters van jeugdboeken kosten BF 95 voor 10 posters. Je kunt opgeven welke posters je bij voorkeur zou willen hebben. We zullen zo veel mogelijk met je wensen rekening proberen te houden. Als je een Eurocheque volledig invult en naar Lemniscaat opstuurt, zullen we je de posters zo snel mogelijk toesturen. Het adres van Lemniscaat vind je in het colofon van deze krant. Prentenboekenposters kun je via Denis & Co bestellen. Het adres van Denis luidt: Sterckshoflei 28-30; 2100 Deurne.*

PENVRINDEN

Hello, verslaafde briefvrijer en -krijger. Ik ben 14 jaar en geïnteresseerd in pen vrienden(innen) tussen 14 en 17. Dus schrijf gauw naar: Sigrid Vermaercke Kastanjedreef 32 9080 Lochristi (België) p.s. Ik ben een Doors-fan!

Hallo, ik ben een jongen van 14 jaar en dol op honden, lezen, zwemmen, kaarten maken, postpapier maken, onzin uitkramen, kaarten en gezellige lange brieven schrijven en krijgen. Met dat laatste zal jij me kunnen helpen, als je een jongen/meisje van 14-16 jaar bent en ook van een paar dingen houdt, waar ik dol op ben. Please write! Suzanne Kleikers Bergeikstraat 39 6471 CS Egelshoven (Limburg)

Ben je op zoek naar een pen vriendin en ben je een jongen of meisje tussen de 14 en 17 jaar? Schrijf dan naar: Sigrid Vermaercke Kastanjedreef 32 9080 Lochristi (België) p.s. Ik ben een Doors-fan!

Hallo, ik ben een jongen van 13 jaar en ik zoek een meisje/jongen die met mij wil schrijven van ongeveer 12, 13 of 14 jaar. Mijn hobby's zijn: hockey, lezen, muziek luisteren en een beetje tennis. En natuurlijk ook brieven schrijven! Als je er een postzegel bij doet, dan krijg je altijd antwoord. Tot schrijfs. Martijn Grijsels Zaagmolen 9 2906 RJ Capelle a.d. IJssel p.s. Een pasfoto vind ik leuk, maar het hoeft niet.

Leonie Klok

Recept voor wiskundeleraars

Men neme: Een cirkel met een snuffe van een vierkant een mespunt stompe hoek erbij 15* per uur in een kom doen vermengen met het oosten van de westerlinkerkant in mei een vlesetende driehoek vermalen met een lijke symmetrie het grondtal invetten en kneedt alles tot de factor drie vijfhoek in het kwadraat kwartjaar in de oven zetten af laten koelen en garneren met een fijngehakte breuk, een gemalen deling, of een gesnipperd middelloodlijntje. Smakelijk eten!

Charlotte Wansink

Alweer

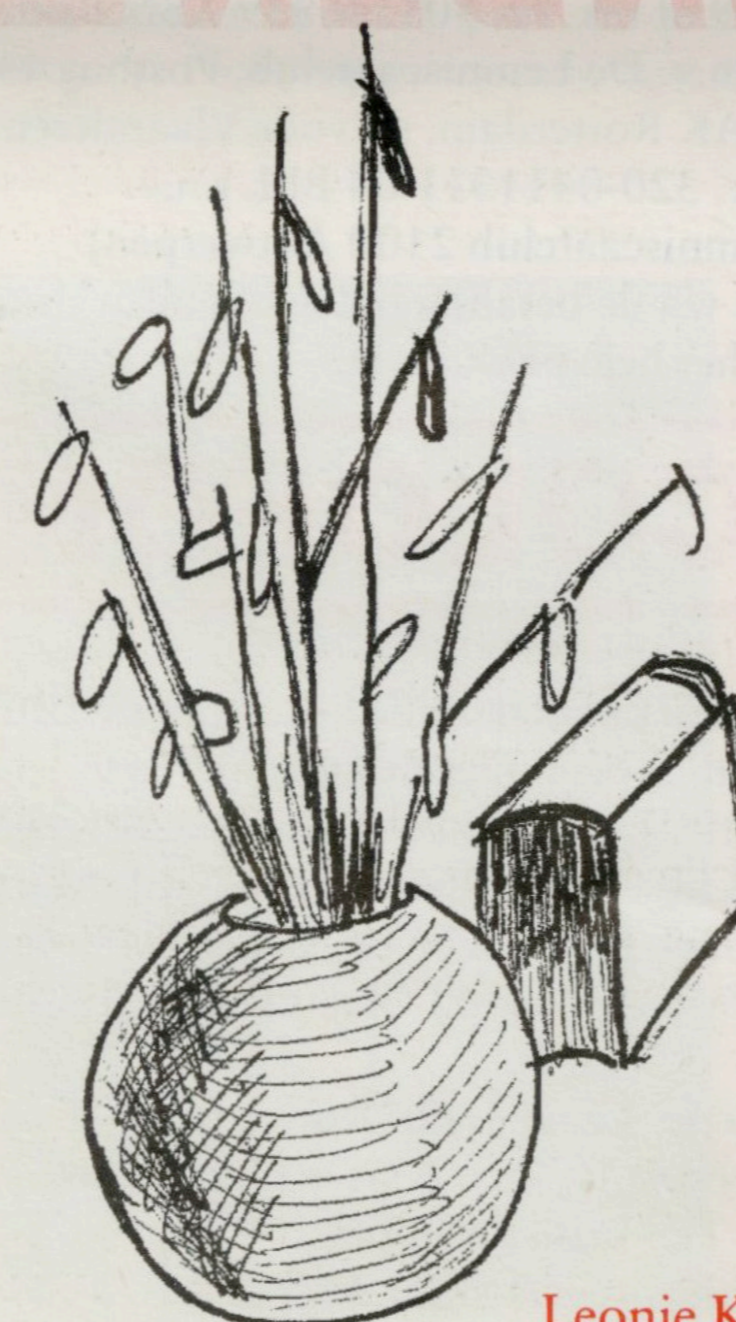
In mijn buik fladderen vlinders in een militair gewaad Want ik ben verkikkerd op die lachende soldaat.

Meisje

Aan de onbekende Soldaat

Waarom heb ik het toch gedaan? Ik had toch beter moeten weten! Dom, mezelf zo te laten gaan. Nu kan ik hem niet meer vergeten...

Linkerzusje

Leonie Klok

Boek

Als ik niks te doen heb, zak ik weg achter een boek. Dwarrelend op de vleugels van mijn dromen als ik niks te doen heb, is het einde zoek laat ik alle avonturen me afkomen.

Soms denk ik weleens dat het slecht voor me is dat lees in boeken waar je het einde niet in vindt, maar altijd loopt te zoeken.

Maar dan denk ik: 'Flauwekul' en duik in een boek Met in mijn handen Een nieuw spannend boek.

Esther Scherpenisse, 13 jaar

Wereldbeeld

Een beestje heel nietig en klein loopt over mijn tafelblad. Ik kijk ernaar en houd mijn adem in om het niet te laten schrikken en dan toch, een onbewuste ademstoot doet hem van de tafel vallen. Zijn dood treft mij meer dan het nieuws.

Femke Mineur

Goedenacht!

'Slaap lekker', zegt de maan hij heeft geen armen en geen benen alleen een lachend gezicht met bolle wangetjes 'Kijk me nog maar eens goed aan; want als je morgen wakker wordt, dan ben ik al verdwenen.

Verleden tijdje

Charlotte Wansink

Schoolbel

Nog één weekje, dan gaat hij voor de laatste keer. Nog één weekje, horen doen we hem dan nooit weer. Straks, afsluiten, de bel luiden, dat hebben we al meer gedaan. Maar dan ... Ruim baan! Hier komt groep acht, nog wel, Want straks horen we nooit meer die akelige basis-bel!!!

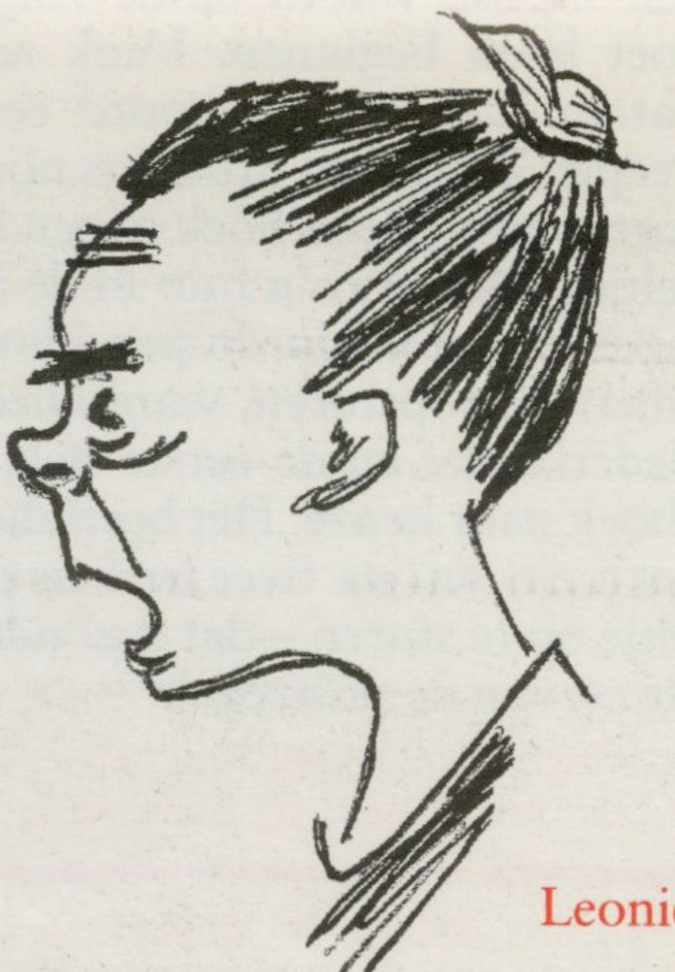
Margreet Luth, 12 jaar

Pesten

Zie je daar dat meisje daar, schuin in die hoek dat kleine stille meisje dat beschutting zoekt? Zie je daar dat meisje voel je niet haar pijn merk je niet hoe erg het is om de zondebok te zijn?

je durft niks je bent niet zeker van jezelf je voelt je klein en teer en volgens de anderen ben je er niet meer

zie je daar die jongen die daar, met die bril zie je daar die jongen die dat eigenlijk niet wil

Leonie Klok

ze roepen hem na ze pesten hem alleen omdat hij anders is dan anderen omdat hij met een bril iets meer ziet dan zonder

en daar, daar staat een meisje met mooi lang vuurrood haar en de kinderen wijzen spottend en minachtend naar haar en eentje is de aanvoerder zo van: ik durf het meest

en als je niet met hen meedoet dan ben je er geweest dan roepen ze je na overal waar je loopt en het is de brutaalste die je een trap verkoopt

Maar durf nu eens op te komen voor de zondebok, die wordt gepest dat is veel en veel dapperder dan meedoen met de rest!

Esther Scherpenisse

PRIJSVRAAG

Hoe tegenstrijdig het ook mag klinken, de voorjaarskrant gaat over de dood. Terwijl buiten de bladeren weer aan de bomen komen en de eerste bloempjes weer hun kopjes boven het gras uitsteken, gaan wij het hebben over de dood in boeken. In de meest uiteenlopende vormen. Van Kikker en het vogeltje van Max Velthuis tot De gebroeders Leeuwenhart van Astrid Lindgren. Van Alleen op de wereld tot Vlinder voor Marianne. Schrijf ons wat jij het mooiste boek vond over de dood en waarom jij het zo mooi vond. Kwam er nog iets na die dood of werd daar niets over gezegd? Zou je nou net dat boek aanraden aan iemand die de dood van iemand anders moet verwerken of juist niet? Schrijf het ons alsjeblieft. We zijn heel nieuw naar jullie mening en willen die graag aan anderen laten lezen. Uiteraard bekronen we de mooiste inzendingen met een Lemniscaatboek naar keuze.

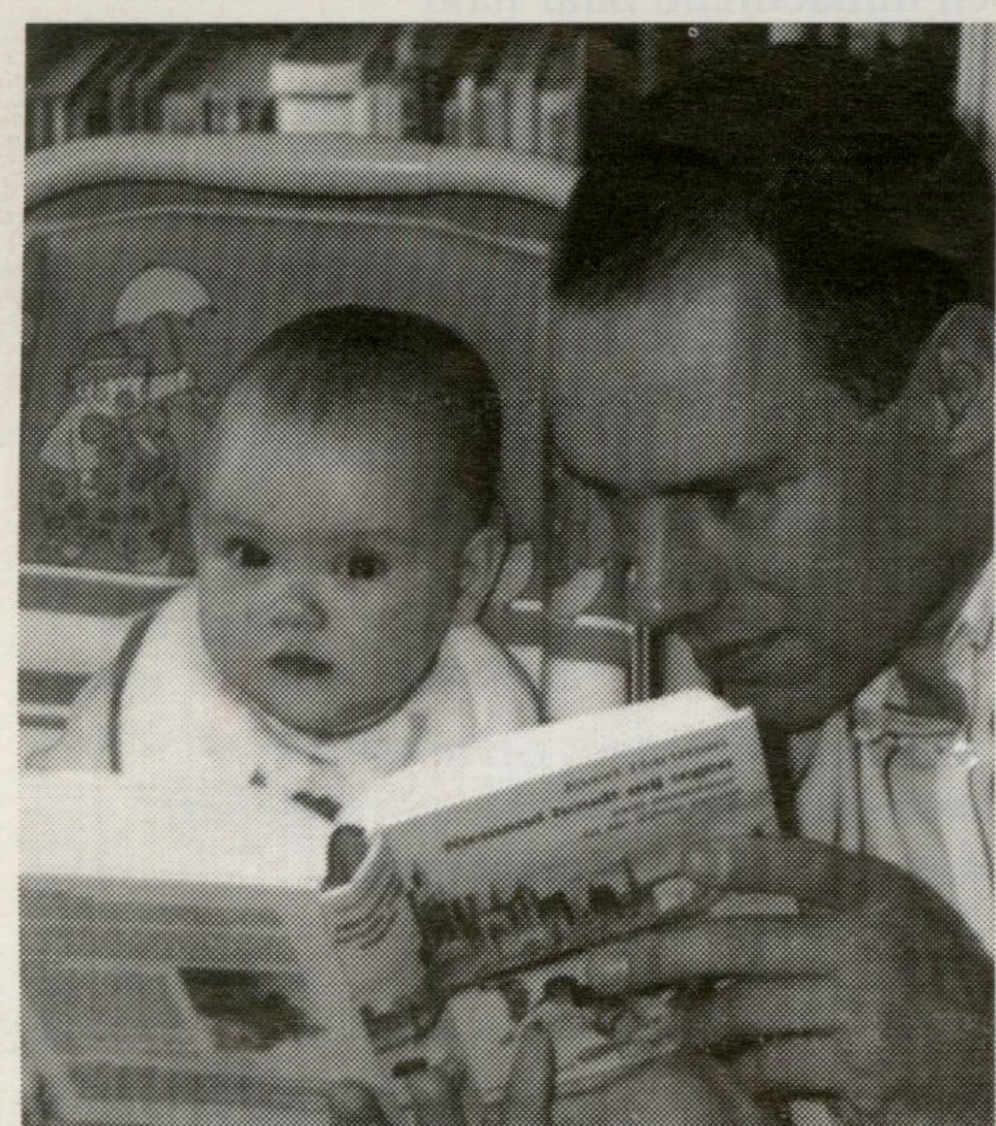
Zetduiveltje

Een aantal keer per jaar krijgen we een brief van iemand die vraagt waarom we niet in elke krant het zetduiveltje van de vorige krant bekend maken. We hebben het al een paar keer uitgelegd, maar omdat er steeds weer nieuwe clubleden bijkomen, zullen we het nog eens uitleggen. Hoe sympathiek we het ook vinden dat jullie denken dat we EXPRES een fout in de krant zetten, we moeten bekennen dat we dat niet doen. Het maken van een krant is gewoon zoveel werk dat het vrijwel onmogelijk is om een krant te maken waar geen fout in staat. Met name afbrekfouten komen vaak voor, omdat een computer niet weet waar hij een woord op de volgende regel moet laten beginnen. Vaak zet hij dan maar midden in het woord een afbrekstreepje. Zetters en drukkers noemen al dit soort fouten in een boek of een krant 'zetduiveltjes'. Als jij zo'n fout in de krant vindt, moet je meteen in de pen klimmen en hem naar ons opsturen, want alleen de eerste Nederlander en de eerste Belg krijgen een boek naar keuze. Het heeft dus absoluut geen zin om na twee weken pas je zetduiveltje op te sturen - dat is zonde van de moeite en van de postzegel.

Lemniscaat als zoet houdertje

Maaïke, onze dochter van een half jaar, wilde graag de aandacht van haar vader, maar die wilde nou net zo graag verder lezen in zijn boek. Samen vonden ze een compromis...

Groetjes,
Germienke Nijman-Van den Berg

EEN KIJKJE BIJ LANKAMP & BRINKMAN

Op een regenachtige, koude dag in september stapten wij de boekhandel Lankamp & Brinkman in Amsterdam binnen om daar een interview te maken met Ans Meens, die op de schitterende kinderafdeling van deze winkel werkt. Ans, die we al eerder ontmoet hadden, begroette ons hartelijk. 'Ik hoopte al dat jullie vandaag zouden komen', zei ze. 'We hadden namelijk volgens mij vorige week gesproken!' Een grote blunder van ons, maar gelukkig konden we erom lachen en was het ijs al snel gebroken. Na wat rondgeneusd te hebben (en alletwee ondanks dat ons budget het niet echt toeliet toch weer boeken ingeslagen te hebben, en we hadden ons deze keer nog zo voorgenomen om...) begonnen wij het interview.

We vroegen hoe zij in deze winkel terecht was gekomen. Ans vertelde dat zij een lerarenopleiding had gedaan en daar al erg geïnteresseerd was in kinderboeken. Zij vond het zo jammer dat kinderen, wanneer zij op school verplicht volwassenenliteratuur moesten lezen, helemaal afknaptten op het lezen. Ans is dan ook van mening dat ook op middelbare scholen jeugdboeken gelezen moeten mogen worden omdat de kinderboeken van deze tijd van zo'n goede kwaliteit zijn dat ze heel goed op de boekenlijst passen!

Zij vindt het belangrijk dat er gelezen wordt, en dat kinderen zelf moeten kunnen bepalen wat ze lezen. Op haar werk probeert zij de kinderen dan op het betere kinderboek te wijzen. Na eerst in de voormalige kinderboekhandel in Maastricht te hebben gewerkt, kwam zij in de kinderboekhandel in Amsterdam terecht, maar omdat zij daar niet geheel zelfstandig kon handelen is ze op de kinderafdeling van Lankamp & Brinkman komen werken, waar ze nu nog steeds met

veel plezier haar werk doet (dat zie je van haar afstralen!). Wij vroegen ons af of deze kinderafdeling niet veel concurrentie had van de twee kinderboekwinkels in Amsterdam. Ans antwoordde dat je hun aanwezigheid wel merkte omdat zij de naam 'kinderboekwinkel' dragen maar dat Lankamp & Brinkman wel de oudste boekwinkel met een kinderafdeling is!

Al sinds 50 jaar verkopen ze hier kinderboeken, toen die in andere boekhandels nog nauwelijks verkocht werden. Bij Lankamp & Brinkman hebben ze ook altijd een kinderboekenspecialist gehad en zo is de winkel van één plank kinderboeken uitgegroeid tot een enorme kinderafdeling waar ook buitenlandse kinderboeken verkocht worden, kinderboekenposters en ansichtkaarten, kortom een afdeling die beslist niet onderdoet voor een 'echte' kinderboekwinkel!

Ans is op dit moment de specialist en dat houdt in dat ze steeds op de hoogte moet blijven van wat nieuw verschijnt aan kinderboeken, en dat is heel wat. Ze heeft dan ook nog nauwelijks tijd over om volwassenenliteratuur te lezen, hetgeen zij niet echt rampzalig vindt omdat het kinderboek nu eenmaal haar beroep is en ze het heel leuk vindt om kinderboeken te lezen. Wanneer ze even tussendoor een klant helpt, merken we dat ze haar vak goed verstaat, want ze kan de klant hele boeken navertellen. Wij vonden dat echt heel knap want, zo vertelde ze later, ze heeft alle boeken maar éénmaal gelezen en toch zo goed onthouden! In de boekhandel Lankamp & Brinkman kan je gewoon binnenstappen, een boek pakken en in één van de stoelen gaan zitten lezen, iets wat je niet vaak hoort en het heel speciaal maakt. Het is dus zeker de moeite waard deze boekwinkel op de Spiegelgracht in Amsterdam een bezoekje te brengen!

Daniëlle en Joukje

IN HET VOLGENDE NUMMER

Een interview met Anke Kranendonk over haar debuut *Van huilen krijg je dorst*

- Recensies, verslagen, en artikelen over boeken waarin de dood een rol speelt.
- Een verslag van een gesprek met Evert Hartman over zijn nieuwe boek: *De voorspelling*
- Een lang fragment uit het nieuwe boek van Norman Silver: *Tutti frutti chocoladeijs met nootjes*

ZETDUIVELTJE

Judith van Kampen uit Noordwijk en Eva Mathijs uit Schoten (België) waren deze keer de eerste, die het zetduiveltje hadden opgespoord. Jullie verdienen een Lemniscaatboek naar keuze. Helaas waren jullie echter allebei vergeten je favoriete boek te vermelden. Laten jullie het ons nog even weten?

Kladwerk op het toneel

Eindelijk was het dan zover. Zaterdag 17 oktober was de premiere van *Kladwerk* in het Witte Theater in IJmuiden. Een hele groep kinderen had lang en hard geoefend en dat was te zien. Een leuke, vlotte voorstelling.

Anke de Vries, die met haar man uiteraard tot de genodigden behoorde, bleek achteraf erg enthousiast. Hier en daar was het verhaal iets aangepast, maar Anke de Vries vond dat geen probleem. Het zou leuk zijn als deze voorstelling ook elders te in het land te zien zou zijn, maar dat zit er niet in, begrepen wij. Dus zit er niets anders op dan het zelf op school gaan spelen.

AANMELDINGSFORMULIER
LEMNISCAATCLUB
voornaam _____
achternaam _____
adres _____
postcode/woonplaats _____
land _____
jongen/meisje _____
boekhandel/plaats _____
lidmaatschapsgeld betaald op: _____

(het lidmaatschapsgeld bedraagt f 10,- of 195 BF per kalenderjaar en moet worden overgemaakt voor Nederland op postgiro rekening 614919 of rek. nr. 501546839 ABN Rotterdam t.n.v. De Lemniscaatclub, Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam, en voor Vlaanderen op rek. nr. 320-0411311-04 BBL t.n.v. De Lemniscaatclub 2100 Antwerpen) Zodra wij de betaling binnen hebben sturen wij je het hele pakket toe.

COLOFON

De Lemniscaatkrant, de krant van de Lemniscaatclub. Verschijnt viermaal per jaar. Redactie: Joukje Akveld, Daniëlle Berrevoets, Irma Kriesel, Jos Maes, Ceciel Nijst, Martijn Schimmel, Barbara Sterk, Isabel Versteeg, Jeroen Zwaan, Manon Ostendorf, Jean Chr. Boele
Productie: Lemniscaat, Rotterdam
Zetwerk en lay-out: Mat-zet bv, Beesd
Druk: Ten Brink, Meppel
Redactieadres: Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam

DE BIJLAGE VAN DE LEMNISCAAT CLUB MET O.A.

- GESPREK MET JULES DEELDER
- LEUVENS LINGGUA
- GOOIS DIALECT
- KINDERTAAL
- BREDAOS
- EN NOG VEEL MEER PLAT GEBRABBEL

Oplossing prijsvraag

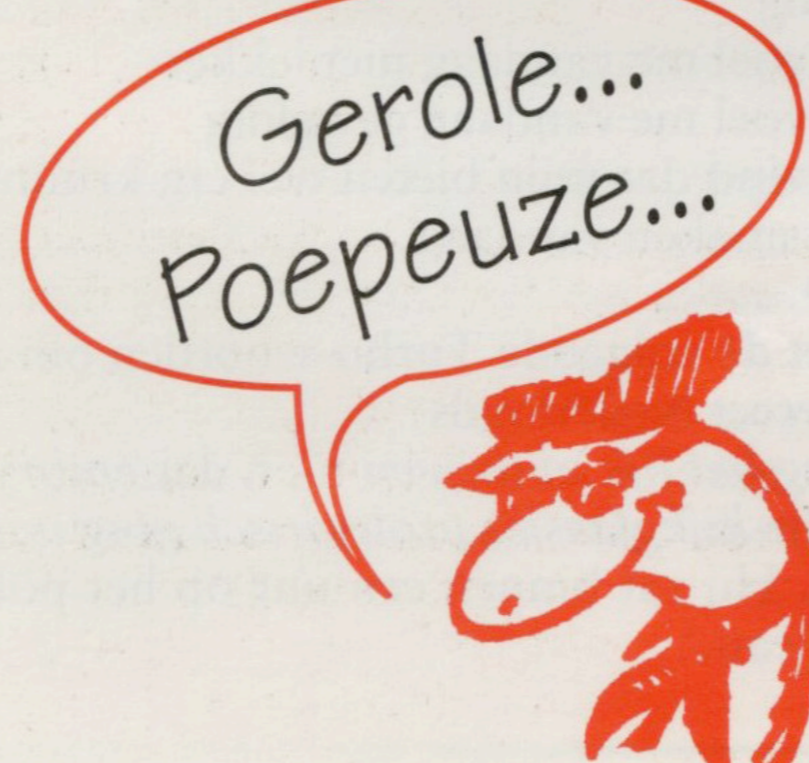
We kregen weer aardig wat reacties op onze prijsvraag uit krant 23. Erg veel foute reacties ook, want het blijft natuurlijk een moeilijke opgave. 'Ik lus gin pejenus gemaokt van glaozig 'errepuls zeej z'opoe. Gif mijn mar gebakke lol meej peekus of slaaj of flääns mar wadaänders in mekaore, of aänders pudding meej klokkebaaje' betekent in normaal Nederlands: 'Ik lust geen wortel- en uienstamp gemaakt van glazige aardappels, zei mijn oma. Geef mij maar gebakken leverworst met worteltjes of sla, of flans maar wat anders in elkaar, of anders pudding met bosbessen.' Met name die 'bosbessen' hebben heel wat mensen de das omgedaan. Maar er waren ook deelnemers die de plat 'Bredaose' zin wel hadden omgezet in beschaaft Nederlands, maar waren vergeten een mooie zin uit hun eigen dialect in te sturen. Helaas, want er stond duidelijk in de krant dat dat een voorwaarde was om de prijs te kunnen winnen. Uiteindelijk heeft Marlieke Pepels uit Dordrecht met haar Steinse carnavalsliedje een Lemniscaatboek naar keuze gewonnen. Gefeliciteerd, Marlieke. Laat je nog even weten welk boek je graag zou willen hebben?

Steins carnavalsliedje

Ich hób ein kópke kópke kópke
wie ein tóbke tóbke tóbke
En ein néske wie ein véske
Hóbs doe dat auch?
Hóbs doe dat auch?

dus:
Ik heb een hoofdje (etc)
als een emmertje (etc)
En een neusje als een vaasje
Heb jij dat ook?
Heb jij dat ook?

Marlieke Pepels, Dordrecht

Effe voorstellen: Jules Deelder, geboren te Rotterdam op 24 november 1944. Ging op driejarige leeftijd met zijn vader mee naar Sparta en is ze sindsdien trouw gebleven. Debuteerde voor het grote publiek in 1960 in Carré zonder ooit iets gepubliceerd te hebben. Hij wordt de nachtburgemeester van Rotterdam genoemd. Een naam die hij met verve draagt. Maar over dit alles gaat het interview niet. Jules Deelder is een geboren Rotterdammer en wil er voorlopig nog niet weg. 'Ik zou met niemand willen ruelen. Maar dat geldt voor alles. Ik heb een speciale band met deze stad. Ik weet nog dat er zes gebouwen overeind stonden. Ik ben eigenlijk ouder dan deze stad. Ik heb 'm als het ware zien ontstaan. Daar word je chauvinistisch van. En dat mag best. Bovendien is Rotterdam al 30 jaar de

grootste havenstad ter wereld, dat maakt het per definitie één van de belangrijkste plekken van deze aardkloot. En daar woon ik dus. Al verandert de stad wel. De schepen worden nu 40 kilometer buiten de stad gelost. Na twee dagen zijn ze al weer weg. De zeelui komen daarvoor nauwelijks meer in de stad. Ongewijfeld verandert het Rotterdamms erdoor.'

Hij spreekt duidelijk ook Rotterdamms. Daarover gaat het gesprek. Ik ontmoet hem in een soort restaurant in Amersfoort, waar ruimte is voor optredens. Hij draagt voor uit eigen werk over jazz, een geliefd onderwerp van hem en hij drumt in een band. Na het optreden stel ik hem een paar vragen.

Zie jij Rotterdams als een taal die net als het Fries beschermd moet worden? Nou kijk, Fries is echt een aparte taal. Rotterdams is meer een aparte tongval, een manier waarop het Nederlands wordt uitgesproken. En er zijn natuurlijk aparte uitdrukkingen.

Zoals? De hol op, onder de tunnel door. Er zijn veel uitspraken in het Rotterdams die uit de haven komen. Maar het Rotterdams wordt nu niet meer in zijn zuiverste vorm gesproken. Dat komt door de vele vreemdelingen in de stad.

Vind je het erg dat het dialect verdwijnt? Nee. Taal leeft toch?

Gebruik je het Rotterdams dialect expres in je stukken? Nee, ik praat gewoon zoals ik altijd praat en ja, dat heeft een Rotterdamse klank.

Zou je het vervelend vinden als mensen jou, door je uitspraak, als Amsterdammer beschouwd? Nou, dan luisteren ze niet goed. Ik zou ze wel even terechtwijzen. Maar ik zou er niet wakker van liggen.

Schept dialect een band tussen mensen? Ik denk, over het algemeen, dat Rotterdammers andere Rotterdammers eerder zullen helpen in problemen, vooral in den vreemde.

Barbara en Ceciel

De carnavalskranten

De voorbereidingen voor het komend carnaval zijn sinds de 11e van de 11e al weer volop aan de gang. Verenigingen zijn weer druk bezig met het bouwen van praalwagens en het naaien van kostuums. Harmonieën oefenen de muziekstukjes en de majorettes oefenen met het in de lucht gooien en opvangen van hun stokjes.

En ik, ik zit hier in Rotterdam twee carnavalskranten te ontcijferen die bijna helemaal in Limburgs dialect geschreven zijn. De krant **D'n opregte leugeneer** is een extra editie van de krant **De Limburger** en telt 16 pagina's en allemaal in dialect. De andere krant heet de **Kengkee** en is van 'goonsdag 26 Fibberwarie 1992', ofte wel woensdag 26 februari 1992. De **Kengkee** is (gelukkig) niet helemaal in het Limburgs geschreven. In een carnavalskrant staan veel interviews met burgemeesters, wethouders en natuurlijk met Prins Carnaval. Verder vind je uitgaanstips, recepten voor Vaste Laovend (vastenavond) en heel veel reclame.

In **D'n opregte leugeneer** vind je boven-

dien moppen in de rubriek 'Veur diech te bergte te lachte'. Ik vond het best moeilijk om deze moppen te vertalen. Probeer het maar eens:

Aad en gries

Pie tot zien Merië: 'Hilste vaan miech és iech aad en gries been?'
Merië: 'Tuurlik haaw iech vaan diech és te aad en gries vies.'
Pie: 'Meh oevuur moot iech daan zoe lang waachte?'

Nao u kléng méjningsversjèël zèët de dóchter: 'Pa diech wurs aad.'
Zèët Pa: 'Jao kiengd, dat hoeëp iech òòch.'

In de hël

Baer: 'Iech zow vuur Truus waol doer de hël wille goeën!'
Jean: 'Meh dat kin toch, trów häör daan!'

Irma

GROOT Examen Nederlandse Taal

Hoe goed ken jij de verschillende dialecten die in Nederland worden gesproken? Denk je dat je zult slagen voor ons Groot Examen Nederlandse Taal? We dagen je uit. Stuur je oplossing op naar Lemniscaat. Elke '10' wordt door ons beloond met een verassing!

loerijzer...

Leuvens lingua

Voor mij ligt een 240 bladzijden tellend boek: **Hoe zei men dat wel eer in het Leuvens?** Wanneer een rasechte Leuvenaer het boek in het uitstalraam van een boekhandel ziet liggen, leest hij de titel als 'Oe zaane ze dadin daanen toeed in 't Leives?'. Dit eigenaardige woordenboek Nederlands - Leuvens is echter een soort dinosaurius, want het Leuvens als omgangstaal is vrijwel geheel verdwenen. Hét is eigenlijk pure nostalgie. Wie in dit boek grasduint, stapt op iedere bladzijde wel

een aantal fraaie volzinnen. In het Groot Examen Nederlandse Taal vind je er een aantal, maar ook de volgende wil ik je niet onthouden. Een Leuvense moeder riep als volgt haar zoontje binnen: 'Komt iese, zweeten dievel, ge zoe wiël zoe zwet as 'n pottefeir!' (Kom hier jij, zwarte dijk, je ziet er weer uit als een ketellapper!). Wie Leuvens wil leren, kan dat. Er bestaat werkelijk een 'Akademie vei 't Leives' met avondlessen, uitstapjes én... teirfiëste (eventjes).

Uit ut buitelaâns

Wa verbèelde waoraon dadde kun zien daddut Bredaos onder invloed 'et gestaon van buitelaânse taole.

Uit ut Grieks laomunnopeelos - blijf met je handen van mijn oma af
oudoewekwèkus - wil je nu eindelijk eens je mond houden

Uit ut Russies kwaukemat - ik wilde dat ik hem had broojke - een kadetje
medoentnie - we zijn niet van plan dit uit te voeren
niekietulle - wil je met je vingers van mijn lijf afblijven
kauwvannoe - ik hou van je

Uit ut Zweeds aggemarleutet - als je maar plezier hebt dakreddegeneukmeej - daar krijg je problemen mee
kebbetopmunneupe - ik heb het goed te pakken

uit: Eej Kul... Un Bredaos lesboekse - ut Kielegats Taole Instituut

Eej Kul....

Un Bredaos lesboekse

Turbo-Piekervaringen

uit je bol gaan
uit je dak gaan
uit je schoenen gaan
door het geluid gaan
door het lint gaan
boven je wimpers gaan

Joukje

op de bek gaan...

telejunk...

Jan Oudenaarden

WAT? ZEGGIE! AZZIE VAL DAN LEGGIE!

Een speurtocht naar het dialect van ROTTERDAM

III. Wat betekenen de volgende woorden in de Achterhoek?

1. *bats*
a. brutaal
b. bits
c. trap

2. *gin schaf*
a. geen aanschaf
b. niets
c. chaftrijd

3. *rerer*
a. regeren
b. weglopen
c. huilen

4. *tuk*
a. grap
b. koejke
c. zak

5. *scharpen ase*
a. schoppen aas
b. stekelvarken
c. scherpe naald

6. *onguur*
a. koud
b. vuil
c. niet pluis

7. *woerd*
a. mannetjes
b. herbergier
c. begraafplaats

8. *kuieren*
a. kuieren
b. praten
c. tuinieren

IV. Wat bedoelen mensen met een Turbotong als ze het hebben over zogenaamde 'Dodewaard-stampers' of 'Jezus-nikes'?

V. Vul op de puntjes de inwoner van de bedoelde stad in:

Als iemand spreekt van kakie of taretje van heit-ie, zeit-ie, leit-ie of van plaas Of voor sigaar gebruikt het woord segaretje of spreekt van iemand met reuze praas Wanneer hij zegt me zelle en me benne en van zijn eigendommen zegt das fammain In plaats van kunnen kanne zegt of kenne dan moet hij vast een zijn.

VI. De onderstaande 7 Leuvense zinnen hebben wij voor jullie vertaald en vervolgens door elkaar gehusseld. Eén zin is echter niet goed vertaald. Welke?

1. Nen ave mettekou verliet z'n oar, mo z'n strieke ni
2. Dane kadei ee nogal een jerbeis in zenne geivel
3. Vei danne joeng zeile ze beddeke maskes moete zoeë
4. Bie es ni vei de verrekke gemokt en dei zen er toch oak ni vies on
5. Wa stodde doe te broebbele?
6. D'ien is te veil bouter en d'ander te veil ver
7. Wadde pinnekendin! Assem moet geive kregt em kramp in z'n anne

a. Wat sta je daar te stamelen?
b. Die jongen heeft nogal een aardbei in zijn gezicht (hij heeft dus een dikke neus)
c. Het ene is te veel boter en het andere is te veel vet (niet kunnen kiezen tussen twee rijke huwelijkskandidaten)
d. Een oude aap verliest wel zijn haren, maar niet zijn streken
e. Bier is niet voor de zwijnen gemaakt en die lusten het toch ook
f. Wat een slecht zeiler! Als hij moet gijpen, krijgt hij kramp in zijn armen
g. Voor die jongen zullen ze een perceeltje meisjes moeten zaaïen (hij is zo kieskeurig dat hij de ware Jacoba maar niet vindt)

De Kindertaal

Heel trots komt hij thuis..... Hij heeft vandaag boom leren lezen en schrijven. Mama deelt zijn enthousiasme en laat het hem voordoen. Hij slaagt met vlam en wimpel. Mama grijpt de gelegenheid aan om nog een woordje te leren en schrijft 'oom'. 'Wat staat daar dan?' 'Tak.'

Voor de komende kerstdagen heeft mama de boom verord. Achteraf moet ze toegeven dat de boom wel overdreven wit geworden is. Dat wordt bevestigd door haar dochter die uit school komt: 'Wie heeft die spookboom daar neergezet?'

De tienjarige Elly is zo vervelend dat

Een Slipje van de sluier

Je kon er in eerder verschenen Lemniscaatkranten al fragmenten uit lezen. Bij de rubriek 'taalgrappen' stonden bij gebrek aan fantasie van de lezers en redactieleden enkele 'taalkronkels', overgenomen uit het boekje **Een Slipje van de sluier**. In dit boek staan meer dan 700 zogenoemde 'malapropismen', verzameld door het Genootschap Onze Taal. Dit Genootschap heeft met behulp van de lezers van het elke maand verschijnende tijdschrift **Onze taal** de gekste en meest voorkomende taalfouten verzameld en gebundeld.

Het boek bestaat uit 111 bladzijden, met op elke pagina een leuke tekening waarop een van de vele taalgrappen uit het boek wordt uitgebeeld. Zo vind je een tekening van een Sint-Bernardshond met een pijp in de mond, een bril op de neus en een mooie strik op zijn vacht met als onderschrift de taalgrap: 'Kijk mam, een mooie Prins-Bernardshond'.

De taalgrappen in het boek zijn verdeeld over de hoofdstukken *malle*

woorden (na de stortbui kwam hij thuis als een bezopen kat), *malle uitdrukkingen* (na die keer was bij Lia de boot vol) en *een verhaal apart* (Mammie, mag ik weer in het papieren badje?). Door middel van een inleiding bij elk hoofdstuk wordt uitgelegd waarom mensen de genoemde fouten waarschijnlijk maken. Zo wilde degene die zei: 'Het was zo stil dat je een speld in een hooiberg kan horen vallen' waarschijnlijk extra benadrukken hoe vreselijk stil het was en gebruikte hij daarvoor per ongeluk de spreekwoorden 'je kan een speld horen vallen' en 'dat is zoeken naar een speld in een hooiberg' door elkaar.

Voor diegenen die niet weten wat er nu fout of gek is aan een bepaalde zin, staat achterin het boek het hoofdstuk *De sluier opgelicht*. En zo kan het dan gebeuren, dat je zit te genieten van een boek, waaruit je nog wat kunt leren ook!

Martijn

lekker wijffie...

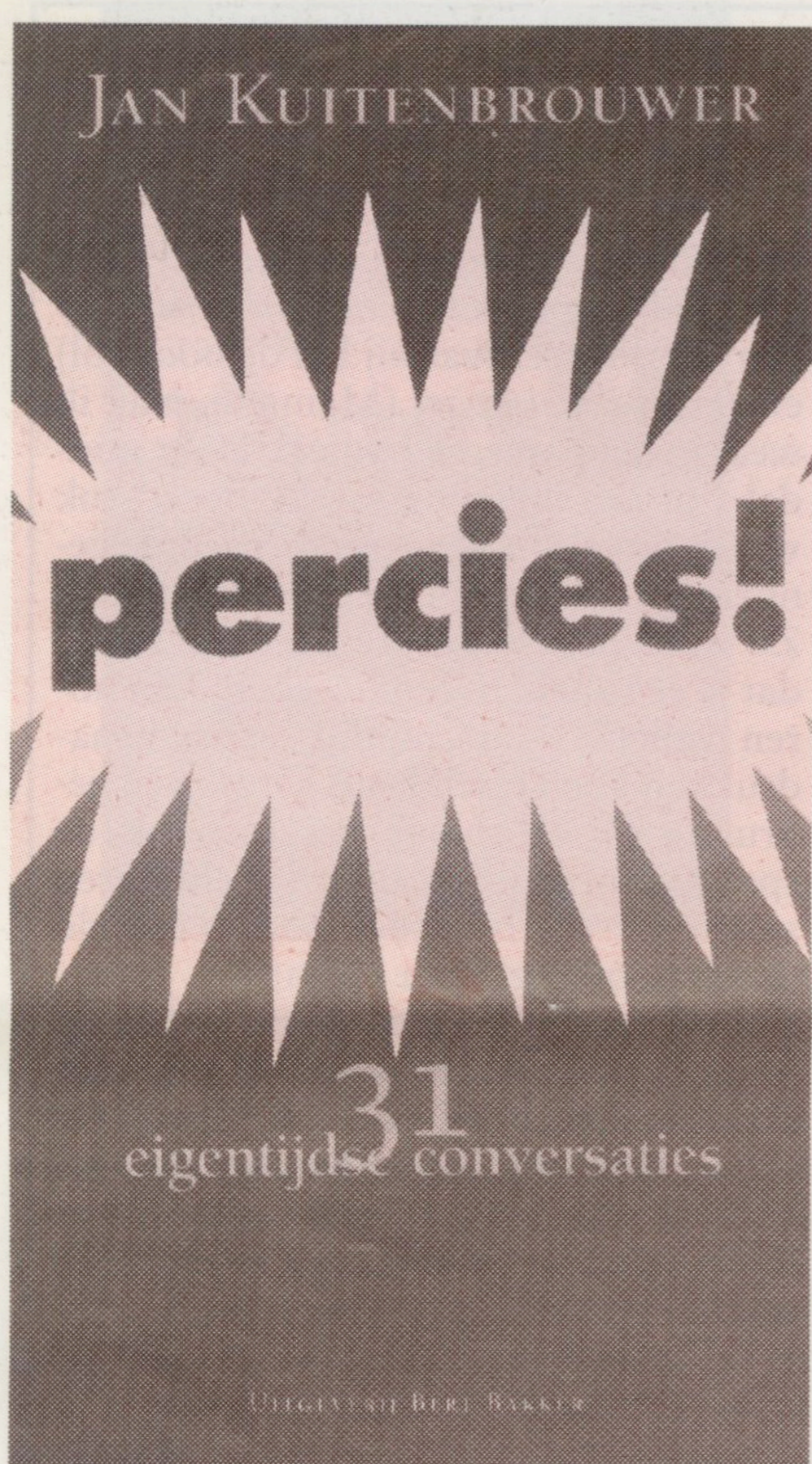
shitparade...
de lijken killen...

Het Goois

Leuk bedacht. Mij een stukje over het Goois laten schrijven. Over het Rotterdams, Brabants en Limburgs zijn boeken vol geschreven, zelfs woordenboeken. Maar hét Goois is nooit beschreven. Bestaat het eigenlijk wel? Dertig dan de overbekende 'errr' kom ik niet. Misschien moet je bij Goois dialect niet denken aan wat iedereen in het Gooi spreekt, maar aan hoe de beterbedeelden ofte wel de rijke stinkers en het laatste restje adel praten. Dat soort mensen is namelijk vrij dik gezaaid in het Gooi en bepaalt daarom misschien het spreekgedrag in het Gooi. Kenmerkend voor dit 'dialect' zijn veel 'moeilijke' woorden. Dertig en een beetje ouderwets en door andere mensen niet vaak gebruikt. Ook de manier waarop woorden worden uitgesproken is apart: dezelfde klanken als van het bekakte Engels. Verder zou het best kunnen dat de taal van de adel een beetje is overgenomen. Die bestaat namelijk wel officieel en er zijn zelfs mensen die hem hebben beschreven zoals Agnies Pauw van Wieldrecht in het boekje **Het dialect van de adel**. Zij is zelf van adel zoals te zien is aan haar naam. Ze schreef dit boekje omdat het adellijke dialect dreigt te verdwijnen. De schrijfster vertelt wat over de adel en de ontwikkelingen de laatste jaren. Daarnaast heeft ze twee minuscule woordenboekjes met woorden die wel mogen en niet mogen en een hoofdstuk over de uitspraak samengesteld. Streng afgekeurde woorden zijn bijvoorbeeld: mieters, schattig, ordinaïr en vulgair. Praten over geld en adellijk vloeken is ook verboden. Aanstelleritis, bezigen, bosschage, heisteren, knix maken, koekebakken, leuren, pimpelen, redekavelen en in de zit schieten zijn typisch adellijke woorden en uitdrukkingen. Zoals je waarschijnlijk opmerkt worden inmiddels een aantal van deze woorden nu algemeen gebruikt. Het adellijk dialect onderscheidt zich niet als het Goois dialect ook in uitspraak, klemtoon en intonatie van het gewoon Nederlands. De klemtoon ligt anders bij: ananás, nótuken en alinea, om er een paar te noemen. De uitspraak is niet aan regels gebonden. De adel sprak in het begin van deze eeuw nog vloeiend Frans en daar zijn veel woorden uit overgenomen. Sommigen worden nog steeds op z'n Frans uitgesproken zoals troitroir, flacon, en plafond. Maar gazon, balkon en perron heeft men al snel vernederlandst.

Barbara

Jan Kuitenbrouwer – Percies! – uitg. Bert Bakker

'Je kent Jan Willem hè, m'n oudste. Hummel van acht. Wilde laatst zakgeldverhoging. Zegt 'ie niet gewoon: 'Pa, weet jij wat een pakje Bazooka tegenwoordig kost?' Nee, hij schrijft een nota! Twaalf pagina's! Dus ik lees dat door en zeg: 'Nee Jan Willem, ik heb begrip voor je positie, maar op dit moment heeft de afbetaling van de auto een hogere prioriteit. Zegt 'ie: tik dat even op een A-4'tje, wil je, dan nemen we dat mee in het voortgangsoverleg.' In Percies! gaat Jan Kuitenbrouwer een stap verder dan in Turbo-taal en neemt hij behalve de Vorm ook de Inhoud onder de loupe.

Jan Oudenaarden – Wat zeggie? Azzie val dan leggie – uitg. Veen

'De zout' en 'het Zwaanshals' mag raar klinken in Nederlandse oren, Rotterdamers vinden het heel gewoon. Het is een van de verschijnselen van het Rotterdamse dialect die in het boek worden behandeld. Andere zijn het gebruik van voorzetsel en de klemtoon, de verkleinwoorden en de vervoegingen. Tevens wijdt de auteur aandacht aan bijnamen van bekende Rotterdamers en van buurten en straten en gaat hij in op typisch Rotterdamse uitdrukkingen, zoals 'huttemannen'. Wat zeggie? Azzie val dan leggie! is een speurtocht naar het dialect van Rotterdam, gebaseerd op uitgebreid bronnenonderzoek en geschreven in een persoonlijke stijl.

Een ander boek over 'het Rotterdams' van Jan Oudenaarden heet De terugkeer van Opoe Herfst

Kadé Bruin – 't Is me je taaltje wèl – uitg. Hollandia (niet meer verkrijgbaar)

Bio-industrie... pluimvee
Elk vogeltje dat wil leren zingen, moet eerst leren hoe het zijn bek moet houden. Dierenliefde slaat meestal op de dieren die we toch niet lusten.

Ieder huisje heeft zijn kruisje. Om mee te vermenigvuldigen.

Volgens ooggetuigen heeft de Nederlandse belastingdruk nu de grens bereikt, een aantal Nederlandse bedrijven voor zich uitschuivend.

En als we dan straks bij de puinhopen staan van wat eens de natuur was, dan zeggen we natuurlijk stuk voor stuk: 'Wir haben es nicht verwoest.'

Deze en nog vele andere uitspraken vind je terug in dit taalboekje.

HOE NEDERLANDS JUICH JIJ EIGENLIJK NOG?

OLÉ

JE BENT AL VEEL EUROPESEER DAN JE DENKT.

Publicatie aangeboden door dit blad in samenwerking met de Stichting Ideeële Reclame. **SIRE**

JE BENT VEEL MINDER NEDERLANDS DAN JE DENKT

Als het Nederlands elftal moet spelen tegen Duitsland staat heel Nederland op z'n kop en kun je 's avonds op straat een speld horen vallen. Als een Nederlandse schaatser of wielrenner tijdens de Olympische Spelen 's nachts om 04.00 uur zijn of haar wedstrijd moet rijden, glijpen heel wat mensen hun bed uit, zelfs als ze de volgende dag vroeg naar school of naar het werk moeten. Zelfs als er een Europees verdrag wordt gesloten in Maastricht en je in het buitenland op vakantie allerlei protestaffiches tegen Maastricht ziet hangen, denk je weer even aan je vaderland. Stiekem ben je een beetje trots dat zo'n klein landje toch maar even die grote wereld een poepie laat ruiken. Vaak is de enige overeenkomst tussen jou en zo'n beroemde Nederlander dat je allebei dezelfde taal spreekt. Bij het maken van deze krant hebben wij ontdekt dat zelfs dat niet helemaal waar is. Want alle machtig, wat bestaan er veel verschillende 'talen' in dit land. Wij kregen bij het samenstellen van deze krant te maken met

vele onbegrijpelijke uitdrukkingen. Toen we enigszins van de schrik bekomen waren, hebben we er wel om kunnen lachen met z'n allen. Want wat wordt die jongen uit de Achterhoek onverstaanbaar als hij in zijn eigen dialect spreekt! En wat bedoelt die rare Belg nou als hij in het Leuvens antwoordt?

En als je denkt dat dat alles is, wat je dagelijks aan vreemde taal gebruikt, vergis je je aardig. De SIRE (Stichting Ideeële Reclame) is onlangs een campagne gestart waarin zij er jongeren van bewust willen maken dat Europa '92 ook op hen van toepassing is. De campagne heet 'Je bent al veel Europees dan je denkt' en ze hebben gelijk. Want toen ik tijdens het redigeren van deze krant moest proberen al die vreemde dialecten te vertalen, slingerde ik een aantal keer een welgemeende 'shit' naar mijn computer. En hoe gaat ook alweer dat liedje waarmee we onze eigen Nederlandse, Oranje-jongens aanmoedigen... Olé, olé, olé, olé...

LID BLIJVEN?

Natuurlijk wil je volgend jaar ook weer de Lemniscaatkranten ontvangen. Maak dus zo snel mogelijk je lidmaatschapsgeld voor volgend jaar over door middel van de acceptgirokaart op de wikkel.

- de lijken killen
de zijkant van de zeilen klapperen
(zeemanstaal)
- over iemand heen varen
langs iemand varen naar de wind teo
(zeemanstaal)
- tampen splitsen
eindjes touw 'afhechten'
(zeemanstaal)
- op de bek gaan
zoenen
(Turbo)
- bloedleidingen
aderen
(kindertaal)
- bolken
tegen elkaar aanleunen
(Turbo)
- drugskikker
junk
(Turbo)
- flappentapper
geldautomaat
(Turbo)
- gerole
geruuld
(Rotterdam)
- geschuffeld
vreemd, niet goed bij je hoofd
(Turbo)
- kaassie
geweldig goed
(Rotterdam)
- knolsmeris
een agent te paard
(Rotterdam)
- lekker wijffie
andijvie
(kindertaal)
- loerijzer
brilletje (Breda)
- lutjebroek-aan-de-greppel
een onmogelijke plaats in eigenland
(Rotterdam)
- e poentoureke
de bekende Belgische frietzak
(Leuven)
- Poepuze
w.c.-juffrouw
(Rotterdam)
- shitparade
slechte platen
(Turbo)
- telejunk
iemand die verslaafd is aan 06-lijnen
(Turbo)

Wil Helmus

Wil Helmus uit Abcouwe ben ik, van duister bloed. Mijn moeder had het land aan trouwen, zodat ik raden moet. 'Een prins soms van Oranje?' vroeg ik, vrij onverveerd. 'Een Sinterklaas uit Spanje,' heeft zij altijd beweerd.